

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

o m

Förhållandet med Bergshandteringen år 1837.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÄDIGSTE KONUNG!

Till följe af föreskriften uti 2 §. af Eders Kongl. Maj:ts för Dess och Rikets Bergs-Collegium den 28 December 1832 utfärdade nådiga Instruction, får nu Collegium för det sistförflutna året 1837 i underdånighet afgifva den vanliga Berättelsen angående Svenska Bergs- och Bruks-handterings förhållande under sagde tid.

Af denna Berättelse tackes Eders Kongl. Maj:t nådigst inhemta, att, så väl år 1837, som under de nästförutgångna 4 åren, för hvilka fullständiga Års-berättelser till Eders Kongl. Maj:t afgifvits, de fleste Bruks- och Bergverks-tillverkningar befinnas hafva varit i successivt stigande, åtminstone hvad sjelfva tillverknings-qvantiteterna vidkommer; Och emedan i afseende på productionen af Landets förnämsta export-artikel jernet förekommer, att detta stigit under ifrågavarande Qvinqueunium varit så betydligt, att, efter de derom ingångne uppgifterne, jernmalms-brytningen år 1837 öfverstigit den för år 1833 med 313,782 *Skz* under det att tillika år 1837 tillverkats 53,081 *Skz* Tackjern samt 69,116 *Skz* Stång- och Ämnes-jern mera än år 1833; så vill detta resultat synas destomera tillfredsställande, som under den förflutna tiden efter år 1803, då tillökning af Smides-privilegier utom Bergslag i allmänhet medgafs, hela Total af år eljest erfordrats för ernående af så stor utvidgning i Stångjerns-smidet, som under de sista 5 åren i sjelfva verket ägt rum, ehuru den under de sednare åren åstadkomne högre Smides-tillverkningen också till stor del varit en följd af fullkomligare methoder och en ändamålsenligare smidesdrift.

INLEDNING

TILL

**Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, Norstedt, 1835-1858.
Täckningsår: 1833-1857.**

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1859-1911.
Täckningsår: 1858-1910.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.
S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).
S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshantering [från äldsta tid och fram till 1915].

Bergskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshantering år 1837.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-b0-c0-37

**Bergs-Collegii Underdåniga Berättelse om
Förhållandet med Bergshandteringen år 1837**

INNEHÅLL

	Sid.
Inledning.....	1.
1 ^{sta} Artikeln. Jernmalms-brytningen.....	3.
Mutsedlar som blifvit utgifne på nya anledningar år 1837 [tabell].....	14.
Meddelade Mutsedlar år 1837 [tabell].....	15.
Beviljade hvilostånd år 1837 [tabell].....	15.
2 ^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.....	16.
Tackjerns-tillverkningen år 1837 [tabell].....	16.
Tackjerns-tillverkningen åren 1801-1837 [tabell].....	17.
3 ^{die} Artikeln. Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.....	20.
Gjutgods-tillverkningen vid Masugnarne år 1837 [tabell].....	20.
Gjutgods-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper år 1837 [tabell].....	22.
4 ^{de} Artikeln. Stång- och Ämnesjerns-Smidet.....	23.
Smidet för hela Riket år 1837 [tabell].....	23.
Stångjerns-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper, omfattande Calender-året 1837, och destinations-orterne [tabell].....	28.
5 ^{te} Artikeln. Jern-Manufactur-tillverkningen.....	29.
Jern-Manufactur-tillverkningen år 1837 [tabell].....	29.
Jern-Manufactur-exporten år 1837 enligt Tull-Verkets Räkenskaper [tabell]....	31.
6 ^{te} Artikeln. De så kallade Ädlare Verken.....	32.
a) Guld-tillverkningen.....	32.
b) Silfver-tillverkningen.....	32.
c) Koppar-Verken.....	33.
Rikets Koppar-tillverkning år 1837 [tabell].....	36.
d) Messings-Bruken.....	37.
7 ^{de} Artikeln. Diverse Verk och Inrättningar.....	37.
Kopparhamrar.....	37.
Blysmältnings-Verk.....	38.
Cobolt-Verk.....	38.
Svafvel-Bruk.....	38.
Vitriol-Verk.....	39.
Alun-Bruk.....	39.
Rödfärgs-Verk.....	40.
Blyerz-Verk.....	40.
Brunstens-Brott.....	40.
Stenkols-Verk.....	41.
Porfyr- och Marmor-Bruk.....	41.

	Sid.
1:0 Stångjerns-Verk.....	42.
2:0 Jern-Manufactur-Verk och Gjuterier m. m., dels för vågföring, dels ock för husbehofs-smide samt redskaps-tillverkning.....	44.
3:0 Vitriol- och Rödfärgs-Verk.....	45.
4:0 Masugn.....	45.

Qvinqvännii-Tabell, eller Sammandrag af uppgifterne uti Bergs-Collegii till Kongl. Maj:t
afgifne underdåniga Berättelser, för åren 1833-1837, angående Bergs- och Bruks-
handteringen samt de dervid åstadkomne tillverkningar, äfvensom öfver Koppar- och Jern-
Exporten under samma tid m. m.

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

o m

Förhållandet med Bergshandteringen år 1837.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÄDIGSTE KONUNG!

Till följe af föreskriften uti 2 §. af Eders Kongl. Maj:ts för Dess och Rikets Bergs-Collegium den 28 December 1832 utfärdade nådiga Instruction, får nu Collegium för det sistförflutna året 1837 i underdånighet afgifva den vanliga Berättelsen angående Svenska Bergs- och Bruks-handterings förhållande under sagde tid.

Af denna Berättelse tackes Eders Kongl. Maj:t nådigst inhemta, att, så väl år 1837, som under de nästförutgångna 4 åren, för hvilka fullständiga Års-berättelser till Eders Kongl. Maj:t afgifvits, de fleste Bruks- och Bergverks-tillverkningar befinnas hafva varit i successivt stigande, åtminstone hvad själva tillverknings-qvantiteterna vidkommer; Och emedan i afseende på productionen af Landets förnämsta export-artikel jernet förekommer, att detta stigit under ifrågavarande Qvinqueunium varit så betydligt, att, efter de derom ingångne uppgifterne, jernmalms-brytningen år 1837 öfverstigit den för år 1833 med 313,782 *Skz* under det att tillika år 1837 tillverkats 53,081 *Skz* Tackjern samt 69,116 *Skz* Stång- och Ämnes-jern mera än år 1833; så vill detta resultat synas destomera tillfredsställande, som under den förflutna tiden efter år 1803, då tillökning af Smides-privilegier utom Bergslag i allmänhet medgafs, hela Total af år eljest erfordrats för ernående af så stor utvidgning i Stångjerns-smidet, som under de sista 5 åren i sjelfva verket ägt rum, ehuru den under de sednare åren åstadkomne högre Smides-tillverkningen också till stor del varit en följd af fullkomligare metoder och en ändamålsenligare smidesdrift.

Den stora Jernstillverkning, som år 1837 i Riket ägt rum, har emedlertid icke motsvarats af en lika liflig export, som under nästföregående år; ty under det att stillverkningen af Stångjern och Jernmanufaktur för året uppgått till 521,084 *Sk* B. v., eller i Stapelstadsvigt 573,192 *Sk*, har exporten ej utgjort mera än 355,675 *Sk* St. v., hvaraf åter måst följa, att Inventarierna å Våg blifvit under året ganska betydligt ökade. Jemföres åter 1837 års Jern-export med medium af exporten under de 4 nästföregångne åren 471,485 *Sk*, så visar sig för året en minskning deruti af 115,810 *Sk*. Men som rätta orsaken till den sålunda för året minskade jern-exporten igenfinnes uti den i Förenade Staterne af Norra America inträffade oreda uti penningeväsendet, hvaraf nödvändigt måste följa en ofördelaktig inverkan på skeppningen dit ifrån Sverige, och särdeles på jernrörelsen i Götheborg, hvars hufvudsakligaste jern-afsättning eljest varit på Norra America; så äger man all anledning hoppas, att verkan skall blifva lika tillfällig och öfvergående som sjelfva orsaken varit det, samt att sålunda den Svenska jern-exporten snart åter skall visa sig vara i stigande.

För att kunna närmare ådagalägga rätta förhållandet i nyssberörde afseende, torde det tillåtas Collegium att här framställa en öfversigt af de sista 5 årens jern-export på Norra America, hvilken förhållit sig som följer:

1833	års export	var af Stångjern:	. . .	<i>Sk</i> 154,830.	14.
„	„	Do — „	Manufactur	3,917.	— 158,747. 14.
1834	„	Do — „	Stångjern	147,137.	10.
„	„	Do — „	Manufactur	2,882.	15. 150,020. 5.
1835	„	Do — „	Stångjern	215,461.	10.
„	„	Do — „	Manufactur	4,935.	15. 220,397. 5.
1836	„	Do — „	Stångjern	205,061.	18.
„	„	Do — „	Manufactur	5,193.	14. 210,255. 12.
1837	„	Do — „	Stångjern	80,315.	10.
„	„	Do — „	Manufactur	1,253.	3. 81,568. 13.

Härutaf inhemtas sålunda, att, enär exporten på Norra America under de 4 åren 1833 — 1836 i medeltal finnes hafva uppgått till 184,855 *Sk*, så utgjorde skillnaden deremellan och 1837 års export en summa af 103,287 *Sk*, hvaremot sistnämnde års jern-export till Norra America, jemförd med medel-exporten dit under åren 1835 och 1836, som var 215,326 *Sk*, utvisar en för året 1837 minskad afsättning ensamt på detta land af icke mindre än 133,758 *Sk*. Då föröfrigt, enligt Collegii öfvertygelse, samt i den ställning allmänna jernhandeln, i följd af den utomordentligt uppdrifna consumptionen af varan, sig nu för tiden befinner, någon fara för öfver-production vid jernstillverkningen

icke är för Sverige tänkbar, såvida vår exporthandel förblifver obehindrad och icke af sjelfvilligt pålagde hinder nedtryckes, helst emedan Svenska Jernstillverkningen i alla fall, i anseende till qvantiteten, nog begränsas utaf Skogstillgångarne i förening med relativt ringare både arbetskrafter och Capitalstyrka, i synnerhet då jämförelse göres med Englands ofantligt stora jernrörelse; så vill det deremot för Collegium synas, som borde det hufvudsakliga syftemålet hädanefter för Sverige blifva, att tillika, och samtidigt med Jernhandteringens successiva utveckling, befordra och uppmuntra sjelfva *Jernhandeln* på ett sätt, hvarigenom densamma, befriad ifrån sådana hinder, som Tullförfattningarne, till förmån för utländske producenter, deremot nu lägga, kunde på samma gång blifva för framtiden mera sjelfständig, än den hittills i allmänhet varit.

Att afsättningen i möjligaste mätto underlättas lärer ock hädanefter blifva så mycket mera angeläget, som den större näringsfrihet, hvilken Eders Kongl. Maj:t sökt förbereda genom den redan, under vissa villkor, tillåtna så kallade extra vägförings-rätten af Stångjern, tillika med den förväntade nya Smidestadgan, redan tyckas hafva gifvit en förut nog länge saknad väckelse åt industrien, hvarpå, efter Collegii underdåniga tanka, ett talande bevis torde förefinnas uti den ökade håg för nya Bruks-anläggningar, som i synnerhet visat sig under de 2:ne sistförflutna åren, och hvaraf följden varit, att då, på sätt Collegii afgifne underdåniga års-berättelser innehålla, under åren 1833 — 1835 blifvit privilegierade tillsammans 14,987 *Skå*, så utgör det under åren 1836 och 1837 privilegierade Stångjerns-smidet tillhopa 44,525 *Skå*, deraf likväl största delen eller vid pass 35,000 *Skå* tillkommit under det år, som utgör egenteliga föremålet för den nu afgifvande underdåniga Berättelsen, och till framställningen hvaraf, efter den här förutsänte allmänna öfversigten af Svenska Jernhandteringens ställning och närvarande behof, Collegium i det följande nu öfvergår.

1^{sta} Artikeln.

Jernmalms-brytningen.

Norrbotten. Af de 42 Utmål, hvaruti det inom Luleå Lappmark belägne Gellivare malmberg är indeladt, hafva detta år endast 3 blifvit med ordentligt arbete belagde, nemligen Capitaines-, Bolags- och Töreforss-grufvorne. De öfrige 39 Utmålen hafva blott så mycket, som för ägande-rättens bibehållande varit erforderligt, blifvit arbetade. Tio af desse sednare Utmål innehålla emedlertid stora och rika lager af malm, men af så lös och grynnig beskaffenhet, att den med stor svårighet kan transporterats och med ännu större svårighet rostas; nitton föra äfven god tillgång på mer och mindre rik malm,

som väl är fastare dock inom flere Utmål orenad af Apathit, hvaremot inom de öfrige tio Utmålen föga eller ingen malm skall finnas.

Malmbrytningen, som varit uti Capitaines-grufvan 9,000 Sk~~z~~, uti Bolags-grufvan 3,575 Sk~~z~~, samt uti Töreforss-grufvan 1,025 Sk~~z~~, har således uppgått till ett sammanräknadt belopp af Sk~~z~~ 13,600.

Deremot har malm-afsändningen från de arbetade grufvorne endast varit som följer:

till Selets Masugn	1,628.
„ Gyljens dito	1,199.
„ Avasforss dito	828.
„ Edeforss upplags-ställe	3,174.
„ Skrofvens dito	2,799.

Summa 9,628 Sk~~z~~.

Jernmalms-anledningarne på Ristjäs- och Klöfver-bergen inom Piteå Socken, samt på det år 1836 inmutade Fluurberget, beläget på gränsen emellan Luleå och Piteå Socknar, hafva likaledes detta år blifvit bearbetade och lemnat 2,350.

Då den af ortens Allmogé, för tillgodogörande af desse malm-fyndigheter, företagne Masugns-anläggning vid Rosån numera blifvit nära fullbordad, hafva vederbörande ock varit så mycket mera angelägne derom, att erhålla närmare kännedom om desse malms beskaffenhet, hvarföre omkring 300 Sk~~z~~ malm från Ristjäs- och Klöfver-bergen blifvit vid Selets Masugn profbläste; men som derigenom blifvit utrönt, att desamma, för att åstadkomma ett lätt färskadt och väl-artadt Tackjern, icke medgifva högre än 10 procents förbrukning emot Gellivare-malm, vill det synas, som måste delegarne blifva nödsakade, att för en framtida blåsning i Roså Masugu anskaffa större belopp af annan malm, så vida ej, hvartill någon anledning äfven sig företett, Ristjäs-malmen på djupet skulle blifva mera fri från svafvel-kis, än den funnits vara närmare upp i dagen.

Malm-upptäckter närmare Masugnarne måste alltid, i anseende till den långa transporten från Gellivare, blifva af särdeles vikt för Jernhandteringen inom denna ort; och för detta ändamål hafva äfven i grauskapet af Selets Masugn försöknings-arbeten blifvit anställda uti de så kallade Qvarn- och Skorf-bergen, likasom i närheten af Gyljens Masugu inmutningar blifvit gjorde uti Hvitberget, Myrberget, Räckforssberget, Rödbberget, stora och lilla Björnhufvudbergen, samt Kattis-bergen.

Transport 15,950.

SkZ malm.

Transport 15,950.

Westerbotten. De på Näsberget och Fogelberget inom Skellefteå Socken upptäckte jernmalms-anledningar, hvilka uti Collegii sednaste års-berättelser omförmälas, hafva äfven detta år blifvit med ytterligare arbete undersökte; men som malmen uti Näsberget numera visat sig spridd och icke allenast sammanblandad med gråberget, utan ock orenad af svafvelkis, samt fyndigheten uti Fogelberget, ehuru på djupet i tilltagande och friare från svafvel, likväl skall hafva befunnits smittad af Zinkblände, synes den med första upptäckten af dessa malm-anledningar förenade förhoppningen, att inom detta Län erhålla någon större tillgång af malm för Tackjerns-blåsningen, blifva allt mer och mer osäker eller sveksam. Emedlertid hafva på förra stället eller Näsberget 2,330 SkZ, samt på det sednare eller Fogelberget 250 SkZ, i allmänhet sämre beskaffad malm, blifvit uppbrutne, och således tillsammans

2,580.

Ångermanland. Uti detta Landskaps norra skärgård, hvarest, på sätt Collegii förra års-berättelser utvisa, åtskillige Jernmalms-gångar på sednare åren blifvit upptäckte, förande en ringhaltig och strängsmält men godartad malm, hafva sprängnings-arbeten verkstälts å följande ställen:

- På Norra Ulfön i Nätra Socken, der 7 stycken skärpningar lemnat malm till ett belopp af 2,600.
 „ Trysunda-ön i samma Socken, hvarest uti åtskillige mindre anbrott erhållits 250.
 „ Ällö bys mark i Grundsunda Socken, der de år 1836 inmutade malm-anledningar i början visat sig lofvande, men, såsom bestående endast af ett tunnt lager i dagen, blifvit detta år utbrutne, efter att hafva gifvit fattig malm 500.

3,350.

Jemtland. Jernmalms-anledningarne på Grötoms bys ägor uti Kalls socken hafva detta år icke blifvit brutne för annat ändamål, än att försvara inmutningen.

Herjedalen. Malmbrytningen för Ljusnedals Jernbruks behof har icke allenast blifvit företagen på åtskillige ställen uti de Bruket från äldre tider tillhörande Blix- och Sörgrufve-fälten, utan dessutom utsträckt till en, på nordöstra sidan af fjällberget Mittäklappen, upptäckt ny anledning, förande malm af lika beskaffenhet med den i Blix-grufve-fältet och således insprängd med Kopparkis. Malmvinsten har utgjort

2,171.

Transport 24,051.

I sammanhang härmed anser sig Collegium böra i underdånighet tillkännagifva, att de af Eders Kongl. Maj:t, under den 6 December 1834, anbefallde undersökningar, till utrönande af förhållandet med malm-fyndigheterne inom Jemtlands Län, blifvit år 1837 icke allenast fullföljde inom Offerdals och Undersäkers Pastorater, utan ock utsträckte till Lagmanslandet vid sjön Ismund på gränsen emellan Brunflo, Kyrkås och Liths Socknar, vissa ställen inom Hotagens Capell i Jemtland, samt Storsjö och Wemdalens församlingar i Herjeådalen.

Mer och mindre anledningar till både Koppar- och Jernmalmer hafva väl på åtskilliga ställen sig visat, och komma några af dem att ytterligare undersökas; men endast tvenne ställen af någon egentelig betydighet hafva detta år blifvit uppgifne, nemligen först Lundörnn, en så kallad fjällport på vägen från Undersäkers Socken till Storsjö Capell-församling i Herjeådalen, uti hvilken fjällport, som är af en mils längd och med så stupande bergväggar å ömse sidor af vägen, att de icke kunna bestigas, en malmgång af minst en famns mäktighet, ungefär 30 famnar högt upp på den lodräta väggen, blifvit upptäckt af den anledning, att derifrån nedrasade stenar funnits innehålla svafvel- och koppar-kis; men då det sommartiden icke varit möjligt, att till detta fjäll föra virke, att deraf bygga stegar och ställningar, för att såmedelst kunna närmare undersöka malmgången, har anstalt blifvit fogad, att under vintertiden framskaffa byggnads-materialier, och har det ansetts vara så mycket mera skäl till en sådan undersökning, som af de nedfallne stenarne vissa gifvit 2 och andre 4 procent koppar. Det andra stället har befunnits vid foten af Wemdals-fjället, omkring $\frac{1}{8}$ mil från Wemdals Kyrkby, hvarest på ett flackt fält blodstens-malm blifvit upptäckt liggande i trenne horizontala lager, af hvilka det öfversta, bestående af en grofkornig sammansättning af jernoxid och sand, gifvit i digelprof 28 à 30 procent jern, men det tredje lagret, af högst finkornig textur, utan inblandning af sand, lemnat 36 à 38 procent jern; Och skola hemmansegarne i Wemdals by, utgörande 60 grannar, vara sinnade att bearbeta detta ställe och att för malmens tillgodogörande anlägga Masugn, för hvars underhållande vidsträckta skogar inom orten finnas.

Helsingland. Likasom år 1836 hafva, i anseende till malmens mindre duglighet, Gockskärs- Middags- och Sumäs-bergens malm-anledningar, tillhörige egaren af Österbo Masugn, icke blifvit bearbetade; men deremot har brytning på särskildte ställen varit anställd

SkZ malm.

Transport 24,051.

uti det nära Woxna Bruk belägne Gymåsberget, hvars grufvor väl äro besvärade utaf vatten, men lemnat en godartad malm till det belopp, som nedan är antecknad.

De uti Collegii sednaste års-berättelse omnämnde, nyligen uti Skogs Socken uppfunne, Entjers- och Magmyre jernmalmsfält hafva blifvit med ytterligare arbete belagde och malm erhållits af olika rikhaltighet och godhet. Likväl hafva desse fält ej hunnit blifva nog undersökte, för att kunna rätt bedömas, äfvensom malmens värde för Tackjers-blåsning ännu ej är vorden genom erfarenheten bestämd. Emellertid har upptäckten af dessa malmfält föranledt flera andra inmutningar och skärpnings-försök inom berörde Socken.

Den erhållne malmen inom Helsingland har uppgått till följande belopp:

Vid Gymås-berget	4,539.
„ Entjers grufvor	3,258.
„ Magmyre dito	5,054.
„ Sandmans grufvan	210.

Summa SkZ Bergsvigt 13,061, eller i Tackj. vigt 10,047.

Gestrikland. I afseende på grufvebrytningen inom denna ort har under året icke något anmärkningsvärdt inträffat, dock skola utsigterne för framtiden vid Stoll- och Göske-grufvorne hafva blifvit förbättrade, genom en der vidtagen ändamålsenligare grufvehushållning.

Malm-uppfordringen har utgjort:

Vid Gustaf Adolfs Stoll	7,064.
„ Göske-grufvan	946.
„ Myggbo dito	4,569.
„ Nyängs dito	6,435.

Summa SkZ Bergsvigt 18,014, utföres i Tackj. vigt 14,625.

Upland. Upsala Län: Vid Dannemora grufvor hafva alla tre, eller Norra- Mellan- och Södra Fälten varit under arbete och brytningen fortgått utan hinder, så att malm-uppfordringen, hvilken detta

Transport 48,723.

Skz malm.

Transport 48,723.

är varit 35,535 Skz Vict. vigt större än nästlidne året, nu uppgått till ett belopp af 131,514.

Det Kihlaforss Bruksegare tillhörige, på Olands Härads-allmanning i Alunda socken belägne Hammarins- eller Helsingefältet, har på trenne särskildta ställen blifvit bearbetadt och dessutom åtskillige skärpnings-försök med betydliga jordrymningar verkställde. Malm-uppfordringen har varit 5,000.

Summa Skz Vict. vigt 136,514, eller i Tackj. vigt 114,431.

Stockholms Län: De så kallade Roslags-grufvorne inom norra delen af Länet hafva på vanligt sätt varit under arbete och på Herrängsfältet hafva Sex särskilde grufvor blifvit brutne. Från detta sednare grufvesfält har detta år ingen malm-export ägt rum till Finland, men till inrikes orter hafva blifvit afsända 14,579 Skz V. v.

Malm-uppfordringen inom Stockholms Län har varit:

Vid Herrängsfältet i Häfverö Socken . . 19,592.

„ Vigelsbo grufvor i Norra Roslagen, tillhörige Långvinds, Strömbacka och Lögdö Bruksegare 21,432.

„ Kihlaforss Bruksegares grufvor . . . 3,500.

„ Österby Bruks enskilde grufvor . . . 599.

„ Hargs Bruks dito 379.

Summa Skz Vict. vigt 45,502, eller i Tackj. vigt 39,594.

Kopparbergs Län. Härinom har grufve-brytningen detta år förhållit sig sålunda:

Inom Grangårdes Socken hafva 98 grufvor, med högsta djup af 40 famnar, blifvit arbetade och lemnat malm . . . 254,342.

„ Norr- och Söderberkes Socknar 21 grufvor, med högsta djup af 28 famnar 38,688.

„ Österdalarne 15 grufvor, med dito 50 famnar . . . 26,698.

„ Öster-bergslagen 11 grufvor, med dito 21 famnar . . 11,587.

Transport 331,315. 202,748.

	Transport	331,315.	202,748.
Vid Bispsbergs grufve-fält i Sätters Socken hafva 4 grufvor, med högsta djup af 80 famnar, lemnat		37,690.	
„ Windkjärns-berget i Svärdsjö Socken, 3 dito med hög- sta djup 27 famnar		36,372.	405,377.

Malm-inventarierna vid grufvorna utgjorde vid årets slut 177,753 *Skz* och malm-utförseln derifrån hade under året uppgått till ett be-
lopp af 385,544 *Skz*, hvaraf 90,230 *Skz* blifvit afsända till Nya
Kopparbergs Bergslag och Gestrikland.

Då inom Kopparbergs Län jernmalms-brytningen är af en öfver-
vägande betydelse framför den, som idkas i andra orter, och således
äfven förtjent af särdeles uppmärksamhet, torde här, för att visa den
olika effecten af grufvebrytningen samt de särskildte förhållanden,
som äga rum, i anseende till relativa beloppet af malmfyndighet och
densamma åtföljande bergarter vid de många jernmalms-fälten inom
Länet, få anföras, hursom, enligt deröfver af Bergmästaren uppgjord
beräkning för hvarje mark åtgånget bergskrut skall i medeltal erhållits:

Inom Grangärdes socken, 15½ *Skz* malm, utgörande gråberget 5 proc. af hela brytningen.

„ Norr- och Söder- berkes socknar	11 <i>Skz</i>	d:o	—	dito	8 proc. af	dito.
„ Bispsbergs Fältet	11 <i>Skz</i>	d:o	—	dito	18 proc. af	dito.
„ Windkjärns-berget	26 <i>Skz</i>	d:o	—	dito	8 proc. af	dito.
„ De spridda grufvor- ne i Österdalarne	6½ <i>Skz</i>	d:o	—	dito	23 proc. af	dito.

Westmanlands Län. Af de på Norbergs-fälten varande 42
grufvor hafva 32 under året varit arbetade. Då endast 12 grufvor
äro öfver 20 famnar djupa och högsta djupet utgör 35 famnar, så
underlättas härigenom brytningen ganska betydligt på dessa fält.

Malm-uppfordringen härstädes har uppgått till . . . 129,641.

Derjemte hafva inom Skinskattebergs Socken 4 grufvor
blifvit brutne och lemnat malm, som afgått till Söderberkes
Hyttor, till ett belopp af 4,858. 134,499.

Malm-inventarierna vid Norbergs grufvor voro vid 1837 års slut
115,050 *Skz*, och hade utförseln derifrån under året utgjort:

Till Masugnarne inom Westmanland 97,772.
„ Söderberkes Socken 8,497.

Transport 106,269. 742,624.

Sk~~z~~ malm.

	Transport	106,269.	742,624.
Till Öster Bergslagen		9,478.	
„ Gestrikland		9,620.	
„ Westerås och vidare		720.	
	Summa Sk z	126,087.	

Örebro Län. Inom detta Län har grufve-arbetet obehindradt fortgått och lemnat full malm-tillgång för ortens blåsningar; Och ehuru, särdeles hvad Nora Bergslag vidkommer, grufve-brytningen skulle än ytterligare kunna icke obetydligt utvidgas, i händelse omständigheterna så fordrade, är det likväl anmärkningsvärdt, att det icke är så mycket genom nya grufvors upptagande, som genom en forcerad drift i de gamla arbetsrummen, som malmbrytningen härstädes under de sednare åren icke endast bibehållit sig, utan jemväl tilltagit.

Malm-uppfordringen har uppgått till följande belopp:

Uti Nora Bergslag	135,928.	
„ Lindes och Ramsbergs Bergslager	46,062.	
„ Lekebergs Bergslag	15,070.	
„ Lerbecks dito	1,121.	
„ Nya Kopparbergs dito	13,059.	
„ Hjulsjö dito	16,416.	
„ Grythytte- och Helleforss Bergslager	5,769.	233,425.

Carlstads Län. Inom Filipstads Bergslager hafva 49 särskilde grufvor detta år blifvit brutne; och, då den utur dem uppfordrade malmen nu likasom åren förut icke kunnat uppfylla alla de påräknade behofven, har malmplockning uti grufve-varpen måst ersätta den brist, som annars skolat uppkomma.

På detta sätt har malm erhållits till följande belopp:

	Bruten malm. Tunnor.	Plock- och Vaskmalm. Tunnor.
Uti Filipstads Norra och Vestra Bergslag .	36,080.	10,328.
„ Dito Östra Dito .	22,574 $\frac{1}{2}$.	16,091 $\frac{1}{2}$.
	58,654 $\frac{1}{2}$.	26,419 $\frac{1}{2}$.

Utgörande tillsammans 85,074 Tunnor à 2 Sk~~z~~, eller . . . 170,148.
Transport 1,146,197.

Skz malm.

Transport 1,146,197.

Denna malmvinst öfverstiger den för år 1836 med 17,574 Skz, samt den för år 1835 med 26,960 Skz. Föröfrigt hafva de grufvor, som lemnat största malmbeloppet, varit följande, nemligen:

Tabergs grufvor	33,652. Skz.
Nordmarks dito	19,706.
Pehrsbergs odal dito	18,851.
Äng-grufvan	7,214.
Långbans grufvor	5,486.

eller tillsammans 84,909. Skz.

Södermanland. Utur grufvorne på Utön hafva detta år blifvit uppfordrade 47,154.

Med inventarierne inberäknade har hela malm-tillgången för år 1837 uppgått till ett belopp af 55,017 Skz Tackj. vigt, eller i Vict. vigt 71,522 Skz; och hafva här af blifvit afskeppade:

Till Bruken i Norrland	43,225.
” ” i Calmare Län	4,363.
” ” i Södermanland	2,492.
” ” i Östergöthland	1,077.
” ” i Kronobergs Län	300.
	51,457.

samt till Fagerviks, Tykö och Räfsö

Bruk i Finland	7,200.
--------------------------	--------

Summa afskeppning 58,657. Skz Vict. v.

De öfrige grufvorne i Södermanland hafva lemnat malm till följande belopp:

Skesviks grufvor i Tunabergs Socken	4,500.
Elgsjö grufva i Gåsinge dito	7,000.
Porthåls grufva i dito dito	2,000.
Färohla grufva i Svärta dito	13,500.
Sjösa storgrufva i dito dito	1,820.
Starrsätters grufva i Dunkers dito	2,382.

Transport 31,202. 1,193,351.

Sk~~u~~ malm.

	Transport	31,202.	1,193,351.
Nya Stafs grufva i Floda socken		5,386.	
Vallfälla grufvor i dito dito		1,385.	
Högsjö Stafs grufva i dito dito		2,910.	
Ökna grufva i dito dito		2,300.	
Skarndahls grufva i dito dito		215.	43,398.
Malm-uppfordringen härstädes utgjorde år 1836. . .		31,863.	
	1835. . .	37,315.	
	1834. . .	23,000.	
	1833. . .	25,000.	

Östergöthland. Jemte det att de äldre uti Collegii förra underdåniga års-berättelser omnämnde grufvor detta år varit brutne, har en ny skärpning kallad Lindins-grufvan, hvars fyndighet skall visa sig vilja fortfara, blifvit bearbetad; och har uppfordringen varit som följer:

Utur Kulla och Butbacks-grufvorne i Krokeks Socken . .	675.	
„ Ormtorps grufvan i Skällviks Socken	3,800.	
„ Brotags grufva i dito dito	3,500.	
„ Stora Petängs grufva i Börrums Capell	1,150.	
„ Lilla dito i dito	5,450.	
„ Lindins grufva i dito	900.	15,475.

Calmare Län. Grufvorne å det i Ukna Socken på Säteriet Stensnäs ägor befintelige så kallade Stenbo jernmalms-fält hafva nu likasom åren förut blifvit brutne, hvarjemte icke allenast Tofterums Bruksegare fortsatt det uti Collegii sednaste berättelse omnämnde grufve-försök på Björksnäs hemmans ägor inom Djursdahl Socken, utan har ock en för 50 år sedan öfvergifven grufva på Ålderbäcks hemmans mark i Wästerums Socken blifvit å nyo upptagen och med hopp om framgång bearbetad.

Malm-uppfordringen har uppgått till följande belopp:

Stenbo-fältet: Ankarsrums-grufvan	3,200.	
Eds dito	3,400.	
	Transport	6,600. 1,252,224.

	Skål malm.
Transport	6,600. 1,252,224.
Stenbo-fältet: Rytta- och Hultängs-grufvorne	525.
Björksnäs grufvan	500.
Ålderbäcks dito	1,200. 8,825.

Jönköpings Län. Utom malm-brytningen vid Taberget, hvilken uppgått till 51,155.
 hafva Nilssons och Granebergs jerngrufvor inom Ökna Socken af Östra Härad någon tid af året varit bearbetade, och uti Inglamåla grufva i Fröderyds Socken och Vestra Härad skall efter uppgift hafva brutits 300.

Den vid desse grufvor erhållne malmen, ehuru hvarken rik eller fullt godartad, begagnas vid Braås, Klafrestrom och Orrefors Bruk, hvarest den i ringa mån tillsatt anses förbättra Tackjers-tillverkningen af sjö- och myr-malmer.

Kronobergs Län. Vid de 5 Masugnar, som under året varit i gång inom detta Län, hafva endast sjö- och myr-malmer blifvit begagnade.

Summa Bergmalm Skål Tackj. vigt 1,312,504.

Uppfordringen af Bergmalm var år 1836	1,210,190.
— — — 1835	1,151,955.
— — — 1834	1,053,878.
— — — 1833	998,722.

Upphemtningen af sjö- och myr-malmer är detta år, likasom förut, ej upptagen i beräkning. Desse slags malmer hafva på vanligt sätt blifvit förbrukade inom Kronobergs, Jönköpings och Calmare Län. Då, på sätt Collegii sist afgifne års-berättelse utvisar, sjömalmer äfven utom förenämnde orter uppfunnits, vill det likväl af Bergmästarnes uppgifter för nu ifrågavarande år synas, som skulle ännu någon längre tid komma att förbigå, innan det kan blifva känt, dels hvilka tillgångar af så beskaffad malm derstädes verkligen äro att påräkna, dels ock huruvida de med någon fördel kunna komma att begagnas inom de orter, der tillräckliga bergmalmer förut finnas. Bergmästaren i Kopparbergs Län uppgifver åtminstone, att, oaktadt de många inmutningarne af sjömalm, har likväl någon sådan ännu ej blifvit derstädes upptagen, långt mindre använd. Likaledes anmäler Bergmästaren uti Örebro Län, att endast 663 Tunnor blifvit upphemtade ur sjön Vettern i granskapet af Askersund, för att uppbukas i förening med bergmalm, äfvensom Bergmästaren i Wermland

tillkännagifver, att sjömalms-upptagningen der detta år varit mindre än förra åren, samt uppgått till ett belopp af circa 5,000 Tunnor. Inom Gestrikland och Helsingland är för närvarande uppmärksamheten, mera än på andra orter, fäst på användandet af denna derstädes nya malm-tillgång, och endast ur sjön Bergviken hafva detta år 3,278 Tunnor blifvit upphemtade.

Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget och Bergmästarne hafva tillsammans 836 särskilda Mutsedlar blifvit meddelade, nemligen 370 på nya ställen, samt 466 på förr arbetade malm-anledningar; utvisande följande Tabell förhållandet närmare:

<i>Inmutningar</i> på nya mineral-anledningar:	Silfver och Bly.	Kopparmalm.	Jernmalm.	Sjö- och Myr-malm.	Cobolt.	Brunsten.	Alun-skiffer.	Slip- och Brynsten.	Skiffer.	Kalk och Limsten.	Ställen.	Byggnadssten.	Lera och Gjutand.	Koppar-slags-varp.	Jernmalms-varp.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget . .	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» Bergmästaren i Westmanlands och Kopparbergs Län . . .	2	17	54	30	—	—	—	—	—	5	1	4	2	—	—	115
» » i Nora och Lindes Bergmästaredöme .	—	7	19	2	9	5	1	4	—	8	1	—	—	—	—	56
» » i Nya Kopparbergs dito	—	2	8	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	13
» » i Wermlands dito	—	—	28	1	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	38
» » i Södermanlands och Ostergöthlands dito	1	5	15	—	—	29	—	—	—	1	—	—	—	—	—	51
» » i Gefleborgs- och Upsala Län samt Roslagen	—	7	42	11	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	65
» » i Kronobergs Bergmästaredöme . . .	—	—	5	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8
» » i Wester-Norrlands dito	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
» » i Norr- och Westerbottens dito	—	8	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Tillsammans	3	49	184	46	9	34	1	5	7	23	3	4	2	—	—	370

<i>Inmutningar</i> å förut bearbetade ställen:	Silfver och Bly.	Kopparmalm.	Jernmalm.	Sjö- och Myrmalm.	Cobolt.	Brunsten.	Alun-salter.	Slip- och Byggnsten.	Skiffer.	Kalk och Linsten.	Ställsten.	Byggnadsten.	Lera och Gipsand.	Koppar-slag- varp.	Jernmalms- varp.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget . . .	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
» Bergmästaren i West- manlands och Kop- parbergs Län . . .	9	20	81	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	6	—	119
» » i Nora och Lindes Bergmästaredöme . . .	—	9	41	—	3	—	—	1	—	3	—	—	—	—	6	63
» » i Nya Kopparbergs dito . . .	—	—	23	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	29
» » i Wermlands dito . . .	4	—	159	4	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	56	226
» » i Södermanlands och Östergöthlands dito . . .	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
» » i Gefleborgs- och Up- sala Län samt Ros- lagen . . .	1	2	14	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	18
» » i Kronobergs Berg- mästaredöme . . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » i Wester-Norrlands dito . . .	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Mutsedlar på förr arbetade malm- och mineral-anled- ningar	15	34	324	4	3	—	—	3	3	6	1	—	—	7	66	466
Mutsedlar, som blifvit på nya ställen uttagne	3	49	184	46	9	34	1	5	7	23	3	4	2	—	—	370
Summa Mutsedlar	18	83	508	50	12	34	1	8	10	29	4	4	2	7	66	836

Hvilostånd på grufvor hafva deremot dels af Bergmästarne, dels ock af Collegium, blifvit beviljade, nemligen:

<i>Inom Westmanlands och Kopparbergs Läns Bergmästaredöme</i>	Silfver och Bly.	Kopparmalm.	Jernmalm.	Spjelmalm.	Cobolt.	Brunsten.	Sanststen.	Byggnad- sten.	Kalk.	Ställsten.	Jernmalms- varp.	Summa.
» Nora och Lindes	—	6	155	—	—	—	2	1	2	—	—	166
» Nya Kopparbergs	—	—	21	—	114	—	—	—	—	—	—	135
» Wermlands	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9
» Södermanlands och Öster- göthlands	2	3	13	1	—	—	—	—	—	1	8	28
» Kronobergs	—	1	4	—	4	2	—	—	—	—	—	11
» Norr- och Westerbottens	—	—	—	47	—	—	—	—	1	—	—	48
Summa hvilostånd	2	10	203	48	118	2	2	1	3	1	8	398

2^{dra} Artikeln.

Tackjerns-blåsningen.

	Mas- ugnar i gång år 1837.	Blåsningstid.		Uppgifven Tackjerns- tillverkning.			Antal Fri- dygn.	Tionde- Tackjern.		
		dygn.	tim.	Sk℔	L℔	℔		Sk℔	L℔	℔
Norrbottens Län	2	314	—	5,964	5	—	311	—	—	—
Westerbottens dito	2	387	3	5,225	24	—	6	157	15	17
Jemtlands dito	1	72	6	459	7	5	72½	—	—	—
Wester-Norrlands dito	5	618	16½	10,739	8	15	22	288	4	9
Gefleborgs Län, Helsingland	8	1,283	20½	25,622	7	15	31	602	10	7
" " Gestrikland	19	2,229	19	42,197	—	—	71	933	24	8
Upsala Län	5	755	9	20,503	—	—	15	740	9	15
Stockholms dito	4	580	5	13,385	9	15	22	501	7	—
Kopparbergs dito	49	7,798	5	139,680	12	13	476	4,431	22	3
Westmanlands dito	15	1,887	15	32,340	12	10	54	1,194	21	2
Orebro dito	61	10,633	21	157,967	16	10	247	6,241	16	9
Wermlands dito	30	4,027	17	60,000	—	—	363	2,454	14	7
Södermanlands dito	4	862	—	11,456	22	10	12	264	1	10
Östergöthlands dito	2	438	19	6,527	14	12	6	203	16	14
Elfsborgs dito	1	56	—	771	—	—	56	—	—	—
Calmare dito	3	500	3	5,939	16	4	9	232	10	10
Jönköpings dito	11	1,777	14½	13,590	14	8	205	490	16	19
Kronobergs dito	5	783	11½	7,181	1	19	15	276	8	—
Summa	227	35,006	15	559,551	17	16	1,993½	19,013	17	10

Åf förberörde Tackjerns-belopp 559,551 Sk℔ 17 L℔ 16 ℔ hafva 20,623 Sk℔ 17 L℔ 1½ utgjort gjutgoods samt 538,928 Sk℔ 15 ℔ Smides-tackjern.

Inom de egentliga Tackjerns-Bergslagerne, nemligen; Wester-Bergslagen, Norbergs, Nya Kopparbergs, Helleforss, Grythytte, Hjulsjö, Nora, Lindes och Ramsbergs, Lekebergs och Carlskoga, samt Filipstads Bergslager, hafva 127 Masugnar år 1837 varit i gång, vid hvilka, under 19,750 dygn 4½ tim., blifvit tillverkade 309,112 Sk℔ 7 L℔ 16 ℔ Tackjern, utgörande således productionen per dygn i medeltal inom desse Bergslager 15,65 Sk℔.

Deremot

Deremot har, i de öfrige till de egentlige Bergslagerne icke hörande orter, Tackjerns-blåsning varit anställd uti 100 Masugnar; och som vid desse, under 15,253 dygn 10½ tim., en tackjerns-tillverkning af 250,439 *Sk* 10 *L* blifvit åstadkommen, finnes productionen för dygnet per medium här hafva varit 16,42 *Sk*.

Om nu, utan att särskildt betrakta Bergslagerne, en medelberäkning af tillverknings-beloppet per dygn uppgöres för Rikets hela Tackjerns-blåsning under år 1837 och de närmast föregående åren, samt enahanda calcul för olika perioder uppgöres alltifrån början af detta århundrade, så visar sig, huru icke allenast efter 1830-talets början, då en mera ändamålsenlig masugns-skötsel kan anses hafva blifvit iakttagen, tackjerns-productionen per dygn blifvit för hvarje år högre, utan ock att den redan förut, i följd af nitiske hemödanden så väl af enskilde Bruksägare, som ock af vederbörande Tjenstemän vid Masmästeri-staten, varit i ett märkbart stigande, på sätt följande tabellariska uppställning närmare utvisar:

	Blåsnings- dygnens antal.	Tackjerns- tillverknin- gens hela belopp.	Tackjerns- production i medeltal per dygn.
		<i>Sk</i>	<i>Sk</i>
År 1837.	35,003	559,551	15,99
„ 1836.	34,890	545,312	15,63
„ 1835.	33,841	517,609	15,29
„ 1834.	32,583	482,244	14,81
„ 1833.	35,399	506,470	14,31
Åren 1823 — 1832. per medium }	32,470	458,260	14,11
År 1820.	31,741	403,732	12, 7
„ 1815.	23,367	286,622	12, 3
„ 1810.	24,228	276,773	11, 4
„ 1805.	34,078	400,795	11, 7
„ 1801.	33,660	382,737	11, 4

Då tackjerns-tillverkningen utom Bergslag, som år 1831 utgjorde 30 procent af Rikets hela production, ansågs år 1835, enligt utredning vid då slutade Bergs-Commissions-förrättningar, vara 35 procent, samt befanns år 1836 uppgå till 42 procent deraf, det sistförflutna året 1837 bestigit sig till icke mindre än 46,5 procent af årets hela tackjerns-production; så synes häraf huru de Bruksägare utom Bergslag, hvilka hafva egna Masugnar, blifva allt mer och

mer omtänksamme, att så drifva tackjerns-blåsningen, att Landslags-Bruken ej må komma i för mycket beroende af salu-tackjern ifrån Bergslagerne, hvilka för närvarande, med den utvidgning Smides-privilegierna redan erhållit, icke i samma förhållande som fordom kunna uppfylla hela det ökade behofvet så väl för de på köpe-tackjern grundade Stångjerns-Verken, som för Gjuterierna i Riket.

Utaf de uti ofvanstående Tabell öfver årets tackjerns-tillverkning upptagne 1,993 $\frac{1}{4}$ fridygnen utgöra 1,093 $\frac{1}{4}$ hela blåsningstiden för följande under frihetsår varande Masugnar, nemligen: Selets och Gyljens masugnar i Norrbotten; Ljusnedahls masugn i Herjedalen; Dådrens och Ågs masugnar i Kopparbergs Län; Lyreds masugn i Wermland; Billingsfors masugn på Dahlsland, samt Tahebergs masugn i Jönköpings Län; Och äro de öfrige 900 de vanliga fridygnen, som i enlighet med gällande Författningar få vid hvarje blåsning början beräknas.

Utaf Eders Kongl. Majts och Kronans Tionde-Tackjern 19,013 Sk ℓ 17 L ℓ 10 ℓ , har följande belopp levererats in natura, nemligen:

	Sk ℓ	L ℓ	ℓ
Inom Nya Kopparbergs Bergmästaredöme	111.	19.	10 $\frac{2}{3}$.
„ Westmanlands och Stora Kopparbergs Läns dito	1,148.	18.	1 $\frac{1}{3}$.
„ Nora och Lindes dito	802.	19.	19 $\frac{2}{3}$.
„ Wermlands dito	658.	13.	$\frac{5}{6}$.
„ Jönköpings Län: Från Bruzaholms Masugn	40.	11.	2 $\frac{1}{2}$.
Summa Sk ℓ 2,762.	3.	15.	

Det återstående beloppet har deremot blifvit löst enligt följande af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium upprättade Taxa, nemligen:

	Banco. R:dr	sk.
För Masugnarne under Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	11:	—
„ dito „ Forssmarks, Gysinge, Strömsbergs och Ullfors Bruk samt Harnäs Masugn	10:	—
„ dito „ Schebo, Ortala, Hargs, Vattholma och Söder- fors Bruk	8:	24.
„ dito „ Elfkarleö Bruk	8:	—
„ dito uti Norbergs och Skinskattebergs Bergslager	7:	—
„ dito „ Nora Bergslag i Örebro Län	7:	16.
„ dito „ Lindes dito i dito	7:	—

			Banco.
			R:dr sk.
För Masugnarne uti	Ramsbergs Bergslag i Örebro Län		6: 32.
„ dito	„ Lekebergs dito i dito		7: 32.
„ dito	„ Lerbecks dito i dito		7: 8.
„ dito	„ Nya Kopparbergs dito i dito		6: —
„ dito	„ Hjulsjö dito i dito		6: 32.
„ dito	„ Grythytte och Helleforss Bergslager i dito . .		7: —
„ dito	„ Carlskoga Bergslag i dito		8: —
„ dito	„ Filipstads Bergslager i Wernlands Län . . .		8: —
„ dito	„ Norrberkes och Tuna Socknar i Kopparbergs Län		6: 32.
„ dito	„ Söderberkes, Säfsens och Floda Socknar, jemte Pehrsbo Masugn i Grangärdes Socken i dito .		7: —
„ dito	„ Grangärdes Bergslag, utom Pehrsbo Masugn, i dito		6: 32.
„ dito	„ Öster-Bergslagen i dito		7: 16.
„ dito	„ Öster-Dalarne i dito		6: 40.
„ dito	„ Södermanlands och Östergöthlands Län . . .		7: 16.
„ dito	„ Tabergs Bergslag och Jönköpings Län		7: 16.
„ dito	„ Calmare och Kronobergs Län		6: —
„ dito	„ Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag, samt för Mas- ugnarne i allmänhet inom Gelleborgs, Wester- Norrlands samt Norr- och Westerbottens Län, med undantag likväl af dem, hvilkas egare, enligt Kongl. Brevet af den 21 Junii 1826, tills vidare med 3 R:dr 32 sk. få lösa Tionde-jernet, . . .		7: 16.

3^{die} Artikeln.

Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.

	Uppgifven gjutgods-tillverkning vid Masugnarne år 1837. Tackjernsvigt.		
	Skz	℔	℔
Uti Westerbottens Län	60	—	—
„ Jemtlands dito	21	18	15
„ Wester-Norrlands dito	95	24	15
„ Gelleborgs dito, Gestrikland	16	15	—
„ Upsala dito	48	22	—
„ Stockholms dito	20	2	10
„ Kopparbergs dito	2,619	8	—
„ Westmanlands dito	648	5	—
„ Örebro dito	3,359	6	16
„ Wernlands dito	2,500	—	—
„ Södermanlands dito	5,190	19	10
„ Östergöthlands dito	3,962	14	1
„ Calmare dito	481	16	4
„ Jönköpings dito	197	18	—
„ Kronobergs dito	1,401	2	10
Summa	20,623	17	1

I afseende på gjutgods-tillverkningen vid sjelfva Masugnarne gäller äfven för detta år hvad Collegium uti dess förr afgifne års-berättelser i underdånighet omnämmt, att alldeles fullständiga uppgifter härom icke kunnat erhållas, emedan vid många, särdeles Bergsmännens, Masugnar ingen anteckning föres öfver det belopp Gjut-tackjern, som för eget och ortens husbehof tillverkas; emellertid, och då medium af den uppgifne tillverkningen under de näst föregångne 4 åren utgör 16,343 Skz, samt deremot åren 1823 — 1832 uppgått endast till 14,615 Skz, synes deraf hursom äfven Gjutgods-tillverkningen vid

Masugnarne under de 15 år, för hvilka uppgifter härom finnas, efterhand icke obetydligt stigit.

Vid de egentligen så kallade Gjuterierne, med hvilka Mekaniska Verkstäder äro till en del förenade, och hvarest machin-gjutning idkas så väl för Verk, hvilka drivas af vatten- eller ångkraft, som för flere andre inrättningar, har tillverkningen blifvit uppgifven på sätt, som följer:

	Skk	Lk	s		Banco.		
					R:dr	sk.	r.
Vid Kungsholms Gjuteri i							
Stockholm . . .	1,100.	—	—	Tillverknings-värdet	30,800.	—	—
„ Bergsunds dito i dito	2,153.	10.	—	dito	61,028.	—	—
„ Nyköpings dito . .	468.	—	—	dito	12,500.	—	—
„ Motala dito i Linkö-							
pings Län . . .	1,432.	7.	3.	dito	42,026.	39.	—
„ Krokforss dito i Öre-							
bro dito . . .	1,654.	16.	18.	dito	42,900.	—	—
„ Forssbacka dito i Gef-							
leborgs dito . . .	1,023.	19.	10.	dito	18,431.	26.	5.
„ Garpenbergs dito i							
Kopparbergs dito .	408.	—	—	dito	7,344.	—	—
„ Furudahls dito i dito	638.	13.	—	dito	11,495.	33.	7.
„ Ankarsrums dito i Cal-							
mare dito . . .	500.	—	—	dito	9,000.	—	—
„ Öremo dito i Krono-							
bergs dito . . .	74.	10.	10.	dito	1,341.	21.	7.
„ Helsingborgs dito .	428.	1.	7.	dito	7,705.	10.	5.
Summa Skk	9,881.	18.	8.	Summa R:dr	244,572.	35.	—

Denna tillverkning var enligt erhållne uppgifter:

	Skk	Lk	s
år 1836	9,818.	11.	3.
„ 1835	6,469.	—	—
„ 1834	4,778.	—	—

* Tillverkningsvärdet är i saknad af bestämde uppgifter härom beräknadt efter ett medelvärde af 18 R:dr pr Skk.

Euligt hvad Tullverkets Räkenskaper innehålla, har exporten af gjutgods år 1837 uppgått till nedan antecknade belopp.

	Kanoner och Kulor.		Grytor, Kettlar samt Gal- lerverk.		Summa.		Diverse gjutgods ej specifice- radt, men upptaget i penninge- värde.	
	Skß	Lß	Skß	Lß	Skß	Lß	R:dr	sk.
Till Norrige	523	5	45	16	569	1	50	—
„ Finland	457	—	14	10	471	10	38,392	24
„ Preussiska Länderne	4,498	5	—	—	4,498	5	—	—
„ Danska Staterne	579	15	33	15	613	10	226	32
„ Lybeck	—	—	9	—	9	—	—	—
„ Hamburg, Bremen och öfrige Tyska orter	1	5	—	—	1	5	—	—
„ Nederländerne	1,659	10	—	—	1,659	10	—	—
„ Belgien	400	—	—	—	400	—	—	—
Summa	8,119	—	103	1	8,222	1	38,669	8

4de Artikeln.

Stång- och Ämnesjerns-Smidet.

	Ham- rar.	Härdar.	Privilegerade Smi- des-beloppet, ham- marskatten inberäk- nad, den 31 De- cember 1837.			Uppgifven tillverk- ning år 1837.		
			Sk	L	Ø	Sk	L	Ø
						Bergs- vigt.		
Norrbottnens Län	13	22	7,505	10	—	4,559	13	9
Westerbottnens dito . . .	9	12	5,128	10	—	4,875	15	—
Jemtlands dito	4	8	3,158	—	—	429	6	2
Wester-Norrlands dito . .	35	63	25,486	15	—	28,390	8	7
Gefleborgs dito, Helsingland	36	60	23,842	10	—	27,422	2	16
dito dito, Gestrikland	53	95	37,315	19	6	50,583	13	9
Upsala dito	15	29	20,551	15	8	20,466	11	3
Stockholms dito	11	19	11,567	5	2	11,701	10	3
Kopparbergs dito	121	175	64,209	1	13	66,721	2	—
Westmanlands dito . . .	76	125	47,005	12	8	54,204	16	6
Örebro dito	109	167	61,715	4	13	70,377	1	18
Wermlands dito	164	239	101,617	4	10	94,215	—	—
Götheborgs och Bohus dito	1	1	459	—	—	—	—	—
Södermanlands dito . . .	28	49	15,875	17	—	16,747	18	14
Östergöthlands dito . . .	46	75	23,784	8	—	25,810	3	16
Skaraborgs dito	12	20	7,345	3	—	7,309	—	4
Elfsborgs dito	26	37	15,004	10	—	13,039	—	—
Calmare dito	22	34	8,759	10	—	9,498	11	13
Jönköpings dito	22	34	9,478	—	—	9,440	7	11
Kronobergs dito	13	21	4,686	9	—	5,292	8	6
Summa	816	1,285	494,496	5	5	521,084	10	17

Då privilegierade smidet, med hammarskatten inberäknad, vid 1836 års utgång utgjorde 458,745 *Sk* 17 *L* 17 *ö*, har tillökningen deruti under nu ifrågavarande år uppgått till ett belopp af 35,750 *Sk* 7 *L* 8 *ö*, deraf emot dubbel Hammarskatt blifvit privilegierade 33,734 *Sk* 7 *L*, och hvarföre skatten utgör 674 *Sk* 13 *L* 15 *ö*, samt återstoden eller 1,341 *Sk* 6 *L* 13 *ö*, såsom fyllnads-smide å äldre Härdar, emot så kallad Recognitions-afgift.

Enär de smides-rättigheter, hvilka under året blifvit medgifne, icke alla samma år, utan successive de påföljande, allteftersom verkstäderna vid byggnads-årens slut hinna att uppföras, varda begagnade, får Collegium i underdanighet meddela den upplysning, att en stor del af det år 1837 på särskildt ställen privilegierade nya smidet kommer att tills vidare blifva obegagnadt, hvadan ock, enligt utfärdade Privilegier och Resolutioner, de bestämda utskylderna derföre endast efterhand komma att utgå i följande ordning nemligen:

			<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>ö</i>
Under Smidesåret 1837 för	.	.	9,240.	13.	13.
” ” 1838 ”	.	.	8,960.	—	—
” ” 1839 ”	.	.	3,275.	—	—
” ” 1840 ”	.	.	2,250.	—	—
” ” 1841 ”	.	.	1,350.	—	—
” ” 1842 ”	.	.	1,000.	—	—
hvarjemte 9 års byggnadstid blifvit beviljad för			9,000.	—	—
Summa <i>Sk</i> , Hammarskatten oberäknad,			35,075.	13.	13.

Och som på detta sätt af det nya smidet, som år 1837 blifvit privilegieradt, ett belopp af 25,835 *Sk* ännu icke under samma smides-år finnes hafva ingått uti Eders Kongl. Majts och Kronans Räkenskaper och till följe deraf då hvarken fått eller kunnat begagnas, samt härtill dessutom kommer, att förhållandet varit enahanda med omkring 8,000 *Sk*, som förut blifvit tillätne, men dels, på grund af särskildt nädigt tillstånd, äro på viss tid inställde, dels ock, i anseende till förunnade byggnads-år, ännu icke kommit i gång; så visar sig det förhållande, att under smides-året 1837, af det här ofvan upptagne tillätne smides-beloppet 494,496 *Sk* 5 *L* 5 *ö*, hafva Privilegier för icke mindre än vid pass 34,000 *Sk* varit att ause såsom hvilande, äfvensom icke heller Hammarskatts-utskylder för sistberörde quantum blifvit utgjorde.

Hela det nu tillätne Stång- och Ämnesjerns-smidet kan föröfrigt på följande sätt classificeras, med afseende å tiden för dess tillkomst och den olika beskattningen derå:

Gammalt,

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>W</i>
Gammalt, hufvudsakligen mot enkel Hammarskatt före år 1803 privilegieradt, eller under så kallad frälse-rätt lof-gifvet, smide	347,328.	19.	11.
Nytt smide, tillkommet efter 1803, emot dubbel Hammarskatt	123,364.	7.	—
„ „ dito dito, emot Recognitions-avgift	18,109.	19.	3.
„ „ Enkla Hammarskatten för det gamla smidet	3,225.	13.	16.
„ „ Dubbla dito för det nya dito	2,467.	5.	15.
Summa <i>Sk</i>	494,496.	5.	5.

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>W</i>
Att tillverkningen år 1837 af Stång- och Ämnes-jern icke obetydligt öfverstigit den för de föregående åren synes deraf, att, då samma tillverkning nu uppgått till ett belopp af	521,704.	10.	17.
utgjorde den år 1836	512,404.	14.	13.
— 1835	465,446.	16.	11.
— 1834	452,602.	7.	5.
— 1833	451,968.	—	7.
sanat per medium under åren 1823 — 1832	452,481.	—	—

Förvandlas 1837 års Stång- och Ämnes-jerns tillverkning till Stapelstads-vigt, uppstår ett belopp af 573,192 *Sk*; och om detta jemföres med ankomsten på Vågarne under året af Stångjern och Jernmanufactur, eller 549,789 *Sk*, blifver skillnaden 23,403 *Sk*, hvilken åter sammanlagd med de 34,989 *Sk*, som på Vågarne afvägts till inrikes förbrukning, utgör en total-summa af 58,392 *Sk* Stap. vigt, så skulle denna kunna anses motsvara det quantum, hvilket under året behöfts för consumption inom Riket.

Betraktas nu afvägningen af Stångjern särskildt från den af Jernmanufactur, har den förra under smides-året uppgått till följande belopp, nemligen:

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>W</i>
Till export från Stockholms Våg	172,061.	6.	—
„ „ Göteborgs dito	94,555.	15.	—
„ „ de öfrige Vågarne	67,888.	17.	6.
Summa export <i>Sk</i>	334,505.	18.	6. Stap. vigt.
Den var år 1836	466,221.	—	13.
— 1835	479,208.	15.	15.

				<i>Skk</i>	<i>Lk</i>	<i>g</i>
	år 1834	.	.	.	407,881.	3. 8.
	— 1833	.	.	.	413,054.	— 13.
per medium under åren	1823 — 1832	.	.	.	387,365.	13. 5.
dito	dito 1813 — 1822	.	.	.	335,092.	17. 16.
dito	dito 1803 — 1812	.	.	.	287,139.	— —

Att en sådan år 1837, i jemförelse med årets stora jernstillverkning och betydliga invägning på Våg, högst inskränkt export af Stångjern, måst föranleda en ansenlig tillökning af Inventarierna på Vågarne, har varit en nödvändig följd; och utgjorde derföre Stångjerns-inventarierna vid Smides-årets utgång:

		<i>Skk</i>	<i>Lk</i>	<i>g</i>
på Stockholms Våg	.	150,022.	13.	11.
„ Götheborgs dito	.	143,514.	13.	15.
„ de öfrige Stapelstads Vågarne	.	16,287.	14.	13.
„ Uppstads Vågarne	.	6,948.	10.	7.

Summa Stångjerns-inventarium *Skk* 316,773. 12. 6. Stap. vigt.

Detta inventarium utgjorde i medeltal de 4 nästföregångne åren endast *Skk* 166,049. 18. 9.

Emedan Eders Kongl. Maj:t genom Nådigt Bref af den 5 Maji 1837 behagat tillåta, att, på sätt Collegii under den 8 i samma månad utfärdade Kungörelse innehåller, en friare tillverknings- och vägförings-rätt äfven under nu ifrågavarande år finge äga rum på de ställen, der antingen det på hvarje Hård privilegierade smidet upphunne ett bestämdt högre belopp, eller ock befintliga koltillgången vid Bruk utom Tackjerns-Bergslag af Collegium pröfvades medgifva begagnandet af enahanda rättighet, utan de angränsande Brukens förnärmande; så har Collegium äfven nu skolat i underdånighet upplysa, huru och i hvad mån den sålunda för året nådigst beviljade smides-friheten blifvit begagnad. Och visar det sig utaf Våg-Räkenskaperne, att, utom den för året särskildt medgifna extra smidesrätt Eders Kongl. Maj:t beviljat några inom Bergslag belägne Bruk, den i följd af ofvannämnde Kungörelse mera allmänt tillätne extra vägförings-rätten endast till här nedan upptagne belopp blifvit begagnad, nemligen:

		<i>Skk</i>	<i>Lk</i>	<i>g</i>
		Bergsvigt.		
Inom Gefleborgs Län	.	2,564.	6.	18.
„ Kopparbergs dito	.	2,307.	—	15.
„ Westmanlands dito	.	3,931.	19.	18.
Transport		8,803.	7.	11.

	Skz	Lz	z
	Bergsvigt.		
Transport	8,803.	7.	11.
Inom Örebro Län	1,295.	3.	19.
„ Wermlands dito	2,769.	12.	16.
„ Södermanlands dito	667.	7.	13.
„ Östergöthlands dito	100.	19.	16.
„ Skaraborgs dito	633.	11.	6.
„ Elfsborgs dito	2,056.	3.	10.
„ Kronobergs dito	300.	—	—
„ Jönköpings dito	400.	—	—
Summa Skz Bergsvigt	17,026.	6.	11.
eller i Stapelstads-vigt	18,728 Skz	19 Lz	4 z.

Vid jämförelse åter emellan hela den tillåtna så kallade *extra väg-föringen* utöfver de bestämda Bruks-privilegierna under åren 1836 och 1837 befinnes det, att densamma under sistförflutna året något understigit den som föregående året ägt rum; ty, i enlighet med hvad Våg-Räkenskaperne ådagalägga, utgjorde hela den sammanräknade extra vägföringen för år 1836 i Bergsvigt Skz 21,210. 5. 14.
men under smides-året 1837 endast „ 20,544. 1. 17.
hvaraf synes, att extra smidet för båda åren utgjort i Bergsvigt Skz 41,754. 7. 11.

Enligt Tullverkets Räkenskaper, som omfatta Calender-året 1837, i stället för den af Collegium efter Smides-året här ofvan uppgjorde beräkning, och då destinations-orterna tillika utsättas, visar sig förhållandet med Stångjerns-exporten hafva varit sådant, som af nedanstående Tabell närmare inhemtas.

	Stapelstadsvigt.		
		Lb	g
Till Norrige	1,216	10	—
„ Finland	4,525	—	—
„ Preussiska Länderne	18,394	15	—
„ Danska Staterne	28,845	15	—
„ Lybeck	15,203	—	—
„ Hamburg, Bremen och öfriga Tyska Orter	19,599	5	—
„ Stor-Britanien och Irland	89,491	—	—
„ Nederländerne	12,881	5	—
„ Frankrike	36,092	15	—
„ Portugal med Azoriska och Cap-Verds Öarne	13,083	—	—
„ Italien, Sardinien och Sicilien	1,601	5	—
„ Gibraltar	1,525	15	—
„ Algier	680	5	—
„ Marocco, Tunis och Tripolis	156	15	—
„ Ostindien	5,079	5	—
„ Nord-Amerikanska Förenta Staterne	80,315	10	—
„ Brasilien	8,117	—	—
„ Öfrige Stater i Södra Amerika	75	—	—
Summa Export af Stångjern Skå	336,883	—	—

Lösnings-priserne för Eders Kongl. Majts och Kronans Hammarskatts-jern hafva för året, medelst af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium upprättad Taxa, sålunda blifvit fastställd:

	R:dr	sk.
För Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	29:	—
„ Forssmarks, Strömsbergs, Ullforss och Gysinge Bruk	27:	—
„ Skebo, Ortala, Hargs, Vattholma och Söderforss Bruk	25:	—
„ Elfkarleö Bruk	19:	—
„ Alla öfriga Stångjerns-Bruk uti hvad ort eller Län i Riket som helst	17:	24.
„ Ämnes-Verken	17:	12.
„ Bergsmanshamnarne	16:	—

5te Artikeln.

Jern-Manufactur-tillverkningen.

	Uppgifven Jern-manufactur-tillverkning för år 1837.		
	Bergsvigt.		
	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>B</i>
Uti Norrbottens Län	199	13	14
„ Westerbottens dito	365	18	4
„ Jemtlands dito	91	8	—
„ Wester-Norrlands dito	1,999	17	4
„ Gefleborgs dito, Helsingland	94	4	3
„ dito dito, Gestríkland	804	17	9
„ Upsala dito	1,209	18	19
„ Stockholms dito	656	9	16
„ Kopparbergs dito	7,438	6	2
„ Westmanlands dito	3,185	5	12
„ Örebro dito	7,565	13	16
„ Wermlands dito	6,447	3	2
„ Götheborgs och Bohus dito	8	16	5
„ Södermanlands dito	5,255	9	2
„ Östergöthlands dito	4,913	4	15
„ Skaraborgs dito	754	3	1
„ Elfsborgs dito	1,952	7	7
„ Calmare dito	691	5	9
„ Jönköpings dito	1,581	18	6
„ Kronobergs dito	1,621	9	15
Summa Jern-Manufactur <i>Sk</i>	46,837	10	1

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>S</i>
Enligt Våg-Räkenskaperne finnes ankomsten på Rikets Vågar af Jernmanufactur från Bruken år 1837 hafva uppgått till ett belopp, stort	41,080.	7.	7.
Och som Inventarierne från år 1836 voro	24,677.	6.	2.
har tillgången af Jernmanufactur på Vågarne utgjort i Stap. St. vigt	65,757.	13.	9.

Deremot har från Vågarne blifvit afvägt:

Till export	21,169.	3.	10.	
„ inrikes förbrukning	19,007.	8.	12.	40,176. 12. 2.
hvidan Inventarierne vid slutet af smides-året 1837 voro	25,581.	1.	7.	
Summa som ofvan Stap. St. vigt	65,757.	13.	9.	

Exporten har under smides-året utgjort:

från Stockholms Våg	14,609.	6.	14.	
„ Götheborgs dito	4,521.	9.	—	
„ de öfrige Vågarne	2,038.	7.	16.	
Summa <i>Sk</i>	21,169.	3.	10.	Stap. St. vigt.

Af Inventarierne tillhörde vid smides-årets utgång:

Stockholms Våg	15,008.	6.	5.	
Götheborgs dito	7,524.	13.	15.	
De öfrige Stapelstads-Vågarne	2,099.	19.	19.	
Upstads-Vågarne	948.	1.	8.	
Summa	25,581.	1.	7.	

Med föranledande af Tull-Verkets Räkenskaper, hvilka efter Calender-året uppställas, har exporten af Jern-manufactur år 1837, då destinations-orterna tillika utsättas, uppgått till följande på nedanstående Tabell intagne belopp, nemligen:

Jern-Manufactur-exporten år 1837, enligt Tull-Verkets Räkenskaper.

	Ankare.		Hamrar.		Bult- och Gallerjern.		Band-jern.		Knipp-jern.		Sallpance-plåtar.		Skär- och Klipp- jern.		Plåtar, oförtent.		Kettingar.		Plogbills-järnen.		Spik.		Stål.		Diverse Jern- Manufactur.		Summa.	
	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB	SKB	LB
Till Norrige	16	—	5	—	13	5	1,050	—	5	4	—	—	10	—	157	10	24	11	1	10	552	—	39	10	76	—	1,936	5
„ Finland	30	10	—	—	773	5	424	15	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2,447	10	314	10	411	15	4,404	5	
„ Preussiska Länderne . .	—	—	—	—	144	—	115	15	151	16	3	5	97	19	69	—	—	—	21	8	36	5	30	—	2	5	671	13
„ Danska Staterne	17	5	4	19	603	—	185	—	97	13	8	17	23	16	947	9	—	—	—	—	2,768	15	235	—	15	5	4,906	19
„ Lybeck	—	—	8	6	264	10	69	15	61	12	26	11	81	19	449	8	—	—	14	17	688	5	256	5	3	10	1,924	18
„ Hamburg, Bremen och öfrige Tyska orter . .	—	—	8	18	125	5	139	5	88	19	8	7	108	10	323	—	—	—	192	4	1,452	15	117	5	4	5	2,568	13
„ Stor-Brittanien och Ir- land	—	—	—	—	—	—	—	—	9	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,051	—	—	15	3,061	10
„ Nederländerne	—	—	—	—	169	—	362	—	197	6	—	—	4	9	—	—	—	—	29	1	—	—	112	10	—	—	874	6
„ Frankrike	—	—	—	—	28	10	91	5	9	13	4	14	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10	280	15	—	—	419	7
„ Portugal med Azoriska och Cap-Verds öarne .	—	—	—	—	—	—	225	15	145	9	—	—	330	5	89	—	—	—	—	—	—	—	2,306	—	—	—	3,096	9
„ Italien, Sardinien och Sicilien	—	—	—	—	—	—	19	—	25	8	—	—	4	11	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	63	19
„ Gibraltar	—	—	—	—	—	—	—	—	30	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	10	—	—	37	15
„ Algier	—	—	—	—	—	—	2	5	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	5	—	—	—	—	31	10
„ Ostindien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	905	10	—	—	905	10
„ Nord-Amerikanska För- enta Staterne	—	—	—	—	61	10	95	10	641	8	15	—	—	—	2	—	—	—	317	15	—	—	120	—	—	—	1,253	3
„ Brasilien	—	—	—	—	—	—	11	—	7	10	—	—	—	—	8	18	—	—	—	—	—	—	230	10	3	10	261	8
„ Öfrige Stater i Södra Amerika	—	—	—	—	—	—	—	—	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	15	—	—	11	5
Summa Export	63	15	22	8	2,182	5	2,791	5	1,488	8	66	14	651	19	2,048	5	24	11	576	15	7,970	5	8,025	—	517	5	26,428	15

6te Artikeln.

De så kallade Ädlare Verken.

a) *Guld-tillverkningen.*

Vid det Stora Kopparbergs Bergslag tillhörige Gustaf den Tredjes Silfververk hafva år 1837 Sex lödige marker, 6 lod och 6 grän guld blifvit utbringade; utgörande likväl detta guld, då någon sådan tillverkning vid Silfver-verket icke ägt rum för år 1836, utan blifvit uppskjuten för att företagas i sammanhang med den för detta år, således det sammanlagda tillverkningsbeloppet för tvänne år.

b) *Silfver-tillverkningen.*

Sala Silfver-verk. Då driftvatten detta år icke saknats för Konsternas jämna gång och vattnet således utan svårighet kunnat undanhållas uti grufvorne, har ock brytningen obehindradt fortgått uti Torg-Schakts-grufvan på 3 och uti Stor-grufvan på icke mindre än 40 särskildte arbetsrum, under det att arbetet uti Grefve Bjelkes, utom Stor-grufve-districtet för Nybergs-fältets genomskärande anlagde, Stoll tillika blifvit fortsatt.

Collegii sednaste underdåniga Berättelser utvisa, hurusom för Nordvestra grufve-fältets undersökande på djupet, afsigten är, att genom Spels inrättande uti Carl den XI:s Schakt och detsammas ytterligare afsänkande ombesörja berguppfördringen, samt att medelst nedbyggande af Konst uti Gustaf den III:s Schakt undanhålla vattnet uti denna del af Fältet. Jämte det att de i sådant afseende nödige, redan för några år sedan började, arbeten ofvan dag nu blifvit fullföljde, har på djupet den stora Fältort, som skall utgöra hufvud-communicationen emellan Gustaf den III:s Schakt i den nuvarande grufvans fjerde botten och de nya malm-trakter, som under Carl den XI:s Schakt komma att eftersökas, blifvit öppnad på tvänne punkter, nemligen från botten af Sten Stures sänkning samt från fjerde botten medelst motort i den directions-linea, som utgår från centrum af Gustaf den III:s Schakt nästan rätt i Nordvest och Nordvest om stora Kron-sänkningen. Innan undersökningen på djupet af denna Nordvestra del af grufve-fältet hunnit fullbordas, hvars resultat blifver af stort inflytande på de anstalter, som framdeles måste, i och för grufve-hushållningen härstädes, komma att vidtagas, går arbetet derpå ut, att endast i det förhållande tillita de mera rika malm-samlingarne, att äfven de svagare malmerne kunna under tiden begagnas, emedan i annat fall desse sednare, såsom ensamt för sig icke lönande, skulle komma, till men för Bergsdriften i framtiden, att qvarlemnas.

Brytningen

Brytningen år 1837 inom Sala District har uppgått till ett belopp af 65,176½ Tunnor fyndigt och 4,684½ Tunnor ofyndigt berg, eller tillsammans 69,861 Tunnor å 6½ Cubikfot; Och hafva under samma tid Orter blifvit drifne till en sammanräknad längd af 462,75 fot, Sänkningar tillsammans till ett djup af 171,1 fot, samt Sul-strossning, med vanlig orts-bredd och 1 fots djup, till en sammantagen längd af 138,8 fot.

Förhållandet med malin-sofringen och sylt-skrädningen under året har varit: att derigenom erhållits 25,389 lass vaskmalm, utgörande å 5,2 Centner per lass 132,022,8 Centner, 6,609 Cubikfot stuff, motsvarande ungefär lika många Centner, samt 118 Centner torr vigt Slig; Och har Vaskens medel-halt varit 0,52 lod Silfver på Centnern, Stuffens dito 4,94 lod Silfver samt 16,3 procent Bly, och Sligens dito 4,7 lod Silfver och 16 ½ Bly på Centnern.

Efter föregångna vanliga smältnings-processer har års-tillverkningen vid Sala Silfververk uppgått till 3,322 lödige marker 2 lod bergfint Silfver.

Sala Silfververks så kallade Ränte-ersättnings-fond, hvilken, enligt Eders Kongl. Majts nädliga Bref den 31 October 1829, för deruti uppgifvet ändamål, skall bildas genom årlig afsättning af 185 Silfver-Riksdaler och dessutom af 37 Rdr i Silfver för hvarje fulla 100 ½, hvarmed Silfver-tillverkningen för året öfverstiger 2,500 lödige marker, har genom räntor på förra årets behållning utgörande 9,556 Rdr 46 sk. 9 rst, samt genom den stadgade afsättningen, uppgående under året till 1,184 Rdr, numera blifvit i den mån tillökad, att denna fond vid årets slut funnits vara 11,285 Rdr 39 sk. 9 rst allt Banco.

Gustaf den Tredjes Silfververk vid Stora Kopparberget. Till detta Silfververk hafva från Stora Kopparbergs grufvor år 1837 blifvit lemnade 3,953 Tunnor Blyglanshaltig sten. Efter det att genom skrädning vunnits 2,034 Tunnor smältvärdig kopparhaltig Blymalm, har årets från afrad till Eders Kongl. Majt och Kronan befriade tillverkning uppgått till 600 lödige marker 7 lod 5 grän.

Rikets hela Silfver-tillverkning år 1837 har således uppgått till ett sammanräknadt belopp af 3,922 lödige marker, 9 lod 5 grän, hvaraf tionde-afgiften till Eders Kongl. Majt och Kronan af Sala-tillverkningen, då myntare-lön och slagskatt icke upptages i beräkning, utgjort 3,359 Rdr 41 sk. 1 rst Silfver Specie.

c) *Koppar-Verken.*

Stora Kopparberget. Att den stora Kismassa, hvaruti Stora Grufvan är bruten, icke varit i rörelse efter 1833 års slut, synes deraf, att distancen emellan jerndubbarne, inslagne på ömse sidor om sprickorne uti Öster-orten, sedan berörde tid blifvit oförändrad; Och har år 1837 endast den olägenhet, genom sjunkning af redan skedda ras, inträffat, att uti arbetsrummet Konststigarens en öppnad communication med Konung Fredrics Schakt blifvit förstord.

Grufvorne hafva väl ifrågavarande år varit ovanligt besvärade af vatten, så att detsamma den 16 October stod vid 134 Farnar uti Olof Hans grufva, samt den 21 November vid 176 Farnar 3 qvarter, allt i allmän afvägning, uti Stjerneronas sänkning; men denna omständighet har likväl icke varit till något hinder för grufve-brytningen, enär vattnet icke stått på andra arbetsrum, än de, som i alla fall efter de sednaste rasen ännu äro otillgänglige.

Således har ock den, för grufvans iståndsättande efter de stora fallen 1830, 1831 och 1833, uppgjorde arbetsplan kunnat oafbrutet fullföljas, och omkostnaderne derföre utgjorde vid 1837 års slut för alla åren tillsammans 77,503 R:dr 17 sk. 4 r:st Banco, med hvilka medel förbyggnader blifvit verkställda till ett värde af 13,205 R:dr 13 sk. 8 r:st, samt Sänkings- och Ort-arbeten utförde, de förre till 95 Farnar $9\frac{1}{2}$ qvarter, och de sednare till en längd af 383 Farnar $10\frac{1}{2}$ qvarter.

Under detta har man, dels sökt bereda communication af visse arbetsrum med både Konung Fredrics och Konung Adolf Fredrics Schakter, på det att, om uppfordringen uti det ena Schaktet måste inställas, densamma då må kunna ske genom det andra och således malmens uppfordrande icke bero endast på ett enda Schakt, dels ock, i afseende på nödvändigheten deraf, att Konung Fredrics Schakt må vardå afsänkt för det ändamål, som Collegii underdåniga berättelse för år 1835 utvisar, på sidan af berörde Schakt uti Odens Ort neddrifvit en sänkning, för att derifrån under Schaktets botten nedsänka detsamma, utan att besväras af vatten; Och hvad serskildt Prins Max's sänkings-arbete vidkommer, hvarigenom, på sätt Collegii sist afgifne underdåniga berättelse innehåller, den nya anfarten eller Kronprins Oscars väg skall fullbordas, har detsamma fortgått 17 alnar uti så malmhaltig quartz, att brytningen lemnat betydligt öfverskott.

Jemte det malmrummen blifvit arbetade, har, i likhet med förhållandet åren näst förut, söndersprängning och uppföring uti Kumblins arbetsrum ägt rum af de stora bergmassor, hvilka nedfallit på den så kallade Liljenbergs sidan, äfvensom den år 1836 började sofringen uti rasen vid arbetsrummet Lägre hela året varit fortsatt; Och har arbetet på dessa tvänne ställen lemnat den största behållningen, nemligen, efter afdrag af omkostnader, 65,023 R:dr 10 sk. 6 r:st, en högst betydlig vinst, då den jemföres med hela brytningens sammantagna, som utgjort 115,099 R:dr 10 sk. 9 r:st; men då man derifrån afräknar 22,066 R:dr 41 sk. 2 r:st för de ställen, hvilka blifvit drifna med förlust, i sjelfva verket är endast 93,032 R:dr 17 sk. 7 r:st allt Banco.

Sedan ett förtimradt Schakt blifvit afsänkt 2 Farnar 3 qvarter i rasen på botten af Stjerneronas sänkning kan Storgrufvan nu länsas till 183 Farnar 6 qvarter uti allmän afvägning; men derunder kan vattnet i grufvan ännu icke afsänkas, emedan större ras möta, som hindra Konstens nedbyggande.

Uppfordringen utur grufvorne vid Stora Kopparberget, af hvilka 8 blifvit år 1837 arbetade på 62 särskildte rum, har uppgått till ett belopp af 123,379

Tunnor berg, med en omkostnad af 23 sk. 9 r:st B:co för hvarje Tunna. Af denna uppfordring har det malmhaltiga berget utgjort 119,336 T:r, hvaraf åter efter skedd skrädning erhållits 55,380 T:r säljbar malm samt 4,043 T:r svafvelkis, hvilka effecter, tillsammans 59,423 T:r, blifvit värderade till 155,865 R:dr 2 sk. 9 r:st Banco; Och, ehuru således detta är malin- och kis-uppfordringen varit 333 T:r mindre, än året näst förut, har dock 1837 års försäljning af malm och kis med 25,713 R:dr 31 sk. 1 r:st B:co öfverstigit den för år 1836.

Den erhållna malmen 55,380 T:r har genom den vanliga malm-auctionen blifvit värderad till 152,673 R:dr 36 sk., som utgör för en Tunna sådan malm, som ingått uti bergsbruket, 2 R:dr 36 sk. 4 r:st allt Banco; Och har fördelningen af malmen varit som följer:

	R:dr	sk.
Ordinarie Grufvehjelps-malm för	11,109.	18.
Centonal-malm	12,241.	26.
Afrads-malm, Tredje och Fjerde hoparne	25,402.	11.
Extra Grufvehjelps-malm	12,865.	7.
Extra Afrads-cassa-malm	2,123.	24.
Extra Grufve-cassa-malm	56.	46.

Summa Cassornas malm 63,798. 36.

Fjerdeparts-egarnes malm eller 8 hopar uppskattade efter

första hopens pris 88,875. —

Tillsammans samma malmvärde som här ofvan 152,673. 36. Banco.

Om nu förberörde Summa 88,875 R:dr, eller värdet af Fjerdeparts-egarnes malm, fördelas på Bergslagens 1,200 Fjerdepart, uppkommer väl ett belopp af 74 R:dr 3 sk. på hvarje Fjerdepart; men som derifrån måste afdragas 34 R:dr 32 sk. under året insatte Grufve-brytnings-medel, samt 2 R:dr 41 sk. Pensions- och Fattigvårds-afgifter, omkostnader för Kyrko-reparation jemte Bevillning, har Fjerdeparts-revenuen vid Bergslagens sammankomst blifvit bestämd till 35 R:dr B:co och således med 15 R:dr öfverskjutit den för år 1836.

Uti Fahlu Kronovåg har under Bruksåret 1837 Koppar, tillverkad af malm från de vid Stora Kopparberget skattlagde grufvor, blifvit invägd till ett belopp af 2,590 Sk $\frac{11}{16}$ 14 L $\frac{1}{2}$ 9 $\frac{1}{4}$ Råkoppar-vigt, bestående af följande:

	Sk $\frac{11}{16}$	L $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Tionde-Koppar	257.	1.	2 $\frac{11}{16}$.
Konst-Stats-Kopparen	93.	17.	9 $\frac{11}{16}$.
Armbösse- och Pensions- dito	7.	16.	9 $\frac{11}{16}$.
Ströms-Afrads dito	5.	14.	10 $\frac{9}{16}$.
Proste dito	15.	—	—
Ersättning för extra afbränning vid Avesta	2.	5.	9.
Bergsmännens behållna Koppar	2,208.	19.	7 $\frac{7}{16}$.

Summa som ofvan Sk $\frac{11}{16}$ 2,590. 14. 9.

Koppar tillverkad dels genom slaggbruk, dels af malm från Konung Carl Johans grufva, har under samma tid blifvit invägd till ett belopp af tillsammans 1,007 Sk $\frac{1}{2}$ 8 L $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ enligt den fördelning, som nästföljande Tabell utvisar; och är denna tillverkning icke belastad med någon Tionde-afgift till Eders Kongl. Majt och Kronan.

De öfriga Koppar-Verken i Riket hafva alla under detta år med omsorg blifvit drifne, utan att något, som här kan vara anmärkningsvärdt, vid dem inträffat; hvadan Collegium i afseende å dem får i underdånighet åberopa hvad Collegii förut afgifne års-berättelser i allmänhet innehålla.

Hela Koppar-tillverkningen under året har uppgått till följande belopp:

	Uppgifven Koppar-tillverkning år 1837.			Taxeringen bestämd till:	Kongl. Maj:ts och Kronans Afrads-Koppar.		
	Sk $\frac{1}{2}$	L $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		Sk $\frac{1}{2}$	L $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Vid Stora Kopparberget, af skattlagde grufvornes malm . . .	2,590	14	9	hvarje 10:de Sk $\frac{1}{2}$ med afdrag af Pastors-andelen.	257	1	2 $\frac{1}{2}$
„ dito af malm från Konung Carl Johans nya grufva	191	10	10	ingen afgift härföre.	—	—	—
„ dito genom Slaggbruk och Varp-skrädning	815	17	11	dito.	—	—	—
„ Nya Kopparberget i Örebro Län	12	2	5	hvarje 20:de Sk $\frac{1}{2}$.	—	12	2 $\frac{1}{4}$
„ Mårdsätters Kopparverk i dito	98	—	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Åtvidabergs dito i Linköpings Län	1,300	14	8	hvarje 30:de Sk $\frac{1}{2}$.	43	7	3
„ Gottenviks dito i dito	178	4	14	dito.	5	18	16 $\frac{7}{8}$
„ Tunabergs dito i Södermanlands Län	51	11	10	dito.	1	14	7 $\frac{1}{2}$
„ Ridderhyttan i Westmanlands Län	472	11	—	dito.	15	15	$\frac{2}{3}$
„ Garpenbergs Kopparverk i Kopparbergs Län	278	5	—	Njuter 5 frihets-år från och med 1837.	—	—	—
„ Korssnäs dito i dito, af malm från Tomtebo grufvor	134	8	16	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Säghytte dito i dito af dito . .	231	10	4	dito.	—	—	—
„ Löfås dito i dito af dito	85	7	15	dito.	—	—	—
„ Sägmyre dito i dito	41	17	—	dito.	—	—	—
„ Svartviks dito i dito	22	18	16	dito.	—	—	—
„ Westerviks dito i dito	33	17	11	dito.	—	—	—
„ Björnmyrsveds dito i dito	5	10	—	dito.	—	—	—
„ Gustafs och Carlbergs dito i Jemtlands Län	282	8	12	Ätnjuter frihets-år.	—	—	—
„ Waldemarviks dito i Calmare Län	51	2	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
Summa Koppar	6,878	12	1	Kronans afrad	324	8	12$\frac{1}{2}$

d) *Messings-Bruken.*

Tillverkningen vid dem har år 1837 varit följande:

	Sk ^l	L ^l	Ø
Vid Skultuna i Westmanlands Län	394.	7.	2.
„ Nyköpings Messings-Bruk	122.	6.	6.
„ Gusums dito i Östergöthland	112.	16.	6.
Summa Råmessings-tillverkning	629.	9.	14.

7de Artikeln.

Diverse Verk och Inrättningar.

Kopparhamrar.

	Uppgifvet Kopparsmide år 1837.		
	Sk ^l	L ^l	Ø
Vid Avesta Bruk i Kopparbergs Län	1,409	10	1
„ Tunaberg i Södermanlands dito	99	9	19
„ Åtvidaberg i Östergöthlands dito	362	8	3
„ Sätterforss i Skaraborgs dito	45	—	—
„ Stora Gårhult eller Kjällefall i dito	62	19	11
„ Cathrinæforss i Elfsborgs dito	152	—	—
„ Läsebo i Kronobergs dito	112	1	16
„ Jernhulta eller Kopparmöllan i Christianstads dito	102	—	—
„ Graneforss i Blekinge dito	222	12	10
„ Olofström i dito dito	100	—	—
Summa Koppar-Smide	2,668	2	—

Blysmältnings-Verk.

Da Blytillverkning här i Riket endast bedrifves vid Silfververken, men nagon Blysmältning detta år icke ägt rum vid Konung Gustaf den III:s Silfververk i Falun, är uppgift blott från Sala inkommen, enligt hvilken beloppet för året utgör 299. 16. 5. ^{Sk℔ L℔ ℔}
 samt derjemte såsom biproduction 1 Sk℔ 7 L℔ Silfverglitt och Glete.

Cobolt-Verk.

Beloppet af års-tillverkningen är sålunda uppgifvet:

Vid Tunabergs grufvor i Södermanland	622. [℔]	hvaraf Kronans 30:del	20 ¹¹ / ₁₅ .
„ Wenå grufvor i Örebro Län . .	14,002.	dito	466 ¹¹ / ₁₅ .
„ Håkansbo-fältet i dito Län har, jemte den derstädes uppbrutne Koppar-malmen, vunnits Cobolt	1,700.	Ej taxerad.	—
Summa Cobolt-malm	℔ 16,324.	Kronans Afrad	℔ 487 ⁷ / ₁₅ .

Svafvel-Bruk.

Svafvel-tillverkningen har utgjort:

	Sk℔	L℔	℔		Sk℔	L℔	℔
Vid Stora Kopparberget . .	85.	2.	—	hvaraf Kronans 30:del	2.	16.	15.
„ Dylta i Örebro Län . .	18.	—	—	dito 10:del	1.	16.	—
„ Korssnäs i Kopparbergs Län, af malm från Tomtebo grufvor . .	70.	—	—				
„ Säghyttan i dito af dito	168.	10.	—	Ännu ej taxerade.	—	—	—
„ Löfås i dito af dito .	30.	—	—				
Summa Svafvel	Sk℔ 371.	12.	—	Kronans Afrad	Sk℔ 4.	12.	15.

Vitriol-Verk.

Beloppet af tillverkad Vitriol år 1837 är sålunda uppgifvet:

	Skk	Lk	Ø		Skk	Lk	Ø
Vid Stora Kopparberget	555.	2.	—	Kronans 30:del	18.	10.	2.
„ Dylta i Örebro Län	349.	—	—	dito 10:del	34.	18.	—
„ Lovers Alunverk Tr 326.}	—	—	—	Ännu ej taxerade.	—	—	—
„ Ölands dito . . „ 426.}	—	—	—				
Summa Vitriol Tr 752.	Skk 804.	2.	—	Kronans Afrad	Skk 53.	8.	2.

Och har dessutom vid Stora Kopparberget tillverkats Salzburger Vitriol 13 Skk 17 Lk 1 Ø samt Calcinerad Vitriol 56 Skk, för hvilka producter ingen afgift till Eders Kongl. Majt och Kronan erlägges.

Alun-Bruk.

	Uppgifven Alun- tillverkning för år 1837.		Kronans Afrad.		
			Tr	Lk	Ø
Vid Andrarums Alunverk i Chri-					
stianstads Län	1,838	Då försäljningspriset å Alun icke uppgått till 16 R:dr B:co för Tunnan erlägges, till följd af Eders Kongl. Maj:ts Nä- diga Bref af den 23 Januarii 1836 och 10 Mars 1837, endast $\frac{2}{5}$ procent af tillverkningen.	9	3	4
„ Lovers dito i Calmare Län .	106		—	9	—
„ Ölands dito	2,039		10	3	6
„ Garphytte dito i Örebro dito	2,100		10	8	10
„ Kallås dito i Skaraborgs dito	624		3	2	1
„ Hönsätters dito i dito . . .	915		4	9	15
„ Carlforss dito i dito . . .	698		3	8	7
Summa Tunnor Alun	8,320	Kronans Afrad	41	10	3

Rödfärgs-Verk.

	Uppgifven tillverkning för år 1837.	Taxeringen bestämd till	Kronans Afrad.
	Tunnor.		Tunnor.
Vid Stora Kopparberget	1,354	hvar 30:de Tunna	45 $\frac{2}{15}$
„ Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	4,286	hvar 10:de dito	428 $\frac{3}{5}$
„ Risbacka Rödfärgsverk i dito	540	hvar 30:de dito	18
„ Ridkärrs dito i dito	330	dito dito	11
„ Gammelbo dito i dito	186	ej taxerad.	—
„ Östra Silfberget i Kopparbergs Län	408	hvar 50:de dito	8 $\frac{4}{25}$
„ Holms Rödfärgsverk i dito .	6	under frihets-år	—
„ Gamla Herregårdens dito i dito	765	dito dito	—
„ Carlforss Alunbruk i Skara- borgs Län	57	dito dito	—
„ Lovers dito i Calmare dito .	720	dito dito	—
„ Ölands dito	138	dito dito	—
„ Klefva Rödfärgsverk i Krono- bergs Län	70	hvar 20:de Tunna	3 $\frac{1}{2}$
Summa Tunnor Rödfärg	8,860	Kronans Afrad	514 $\frac{2}{5}$

Blyerz-Verk.

Vid Ugnas Blyerz-Verk i Norbergs Bergslag äro tillverkade . L $\mathfrak{z}$ 4,975.

Brunstens-Brott.

Brytningen af Brunsten har år 1837 utgjort:

Vid Spexeryd och Hohult inom Jönköpings Län 7,184. —

Inom Undenäs och Mölltorps Socknar af Skaraborgs Län 2,400. —

Summa S $\mathfrak{z}$ 9,584. —

Stenkols-

Stenkols-Verk.

Kolbrytningen i Höganäs Stenkols-grufvor har uti Schaktet Brors backe blifvit verkställd hela året med indrifvande af orter mot vester. Uti Ryds gamla Schakt har äfven, med obetydligt uppehåll, arbetet fortfarit hela året med indrifning af orter mot vester eller Schaktet Brors backe, synnerligast till erhållande af communication emellan dessa Schakter, för att leda vattnet från Brors backe till Ryd, och derigenom blifva i tillfälle att inställa pumpmachinen på förra stället. För att göra kol-flötsen mot söder från Ryds gamla Schakt åtkomlig, hvilken invid Schaktet blifvit uppkastad 5 famnar 2 fot, har redan år 1836 uti denna kastning en sten-ort 8 famnar mot vester från Schaktet blifvit börjad, och efter att densamma fortgått uti lerskiffer och sandsten till 40 famnars längd, har kol-flötsen anträffats; hvarefter arbetet blifvit fortsatt till 65 famnars längd från Schaktet, der det afstadnat, enär flötsens läge utvisat möjligheten att, när så erfordras, kunna afsänka ett Uppfostrings-schakt söder om Ryds Schakt, hvilket genom pumpning vid Ryd kan blifva tillgängligt. Sedan Schaktet Tillflykten med början af året hunnit afsänkas har kolbrytningen derstädes den 9 Febr. blifvit börjad, och med indrifning af orter mot alla riktningar fortsatt till September månad, då brytningen, i brist af utrymme för upptagne kol och motsvarande afsättning, måst upphöra.

Vid Höganäs hafva under året blifvit uppbrutne:

	N:o 1.	N:o 2.	N:o 3.
Uti Schaktet Brors backe	Tunnor 18,255.	29,538.	19,065.
„ dito Tillflykten	„ 6,466.	9,968.	6,807.
„ dito Gamla Ryd	„ 14,747.	33,871.	12,769.
Summa Tunnor Stenkol	39,468.	73,377.	38,641.

Deremot har afsättningen under året varit:

	N:o 1.	N:o 2.	N:o 3.
Till Inrikes Orter	35,904.	7,770.	8,469.
„ Utrikes dito	2,220.	—	—
samt consumptionen på stället . . .	7,899.	73,432.	23,738.
Varande kol-inventarierna till år 1838	36,227.	10,736.	6,111.

Porfyr- och Marmor-Bruk.

Vid dessa Verk hafva arbeten år 1837 blifvit förfärdigade:

Af *Porfyr* vid Elfvedahls Porfyr-verk till ett värde af R:dr 6,000. — —

Af *Marmor* vid Kolmårdens Bruk uti Östergöthland till dito 8,480. 19. 8.

Summa R:dr 14,480. 19. 8. B:co.

I likhet med hvad förut iakttagits får Collegium nu jemväl serskildt i underdånighet meddela, att under år 1837 följande Privilegier och Resolutioner å nya Verk och Inrättningar blifvit utfärdade, nemligen:

1:o. *Stångjerns-Verk.*

Privilegieradt smide.

Sk ℓ L ℓ ℓ

Vid <i>Bruzaholms Bruk</i> i Hults Socken, Södra Vedbo Härad och Jönköpings Län, en Hammare och en Hård för nytt smide 450 Sk ℓ , samt 500 Sk ℓ :s tillökning uti smidesrätten för de förut befintlige Verkstäderna, allt emot dubbel hammarskatt	950.	—	—
„ <i>Bäckeforss Bruk</i> i Bäckelöf Capell, Vedbo Härad och Elfsborgs Län, två Hamrar och tre Härdar för nytt smide	1,350.	—	—
„ <i>Stjernsunds Bruk</i> i Husby Socken och Kopparbergs Län, en Hård för	450.	—	—
„ <i>Engelsforss Bruk</i> i dito dito, en Hård för	450.	—	—
„ <i>Eriksforss</i> , nytt Verk vid Sexån i Jerna Socken och Kopparbergs Län, två Hamrar och tre Härdar för	1,500.	—	—
„ <i>Graninge Verken</i> , i Södra Ångermanlands Härad och Wester-Norrlands Län, tre Härdar för	1,350.	—	—
„ <i>Späforss</i> , nytt Verk i Unnaryds Socken, Mo Härad och Jönköpings Län, en Hammare och två Härdar för	900.	—	—
„ <i>Åminne Bruk</i> i Kärda Socken, Östbo Härad och dito Län, en Hård för	450.	—	—
„ <i>Garpenbergs Bruk</i> i Garpenbergs Socken och Kopparbergs Län, två Hamrar och tre Härdar för 1,350 Sk ℓ nytt smide, samt 474 Sk ℓ 7 L ℓ så kalladt fyllnadssmide på de förut varande Verkstäderna, allt emot dubbel hammarskatt	1,824.	7.	—
„ <i>Franzhammars Bruk</i> i Hassela Socken och Norra Helsingland, tre Hamrar och tre Härdar för 1,350 Sk ℓ smide, samt 400 Sk ℓ fyllnadssmide, allt emot dubbel hammarskatt	1,750.	—	—
„ <i>Björkä Bruk</i> i Öfver-Lennäs Socken, Södra Ångermanlands Härad och Wester-Norrlands Län, en Hammare och en Hård för 450 Sk ℓ smide, samt 150 Sk ℓ tillökning uti den förut varande smidesrätten, allt emot dubbel hammarskatt	600.	—	—

Transport 11,574. 7.

	SAK	LK	W
Transport	11,574.	7.	—
Vid <i>Christinedal</i> , nytt Verk i Tössebo Härad och Elfsborgs Län, två Hamrar och två Härdar för	900.	—	—
„ <i>Torpshammars Bruk</i> i Torps Socken, Medelpad och Wester-Norrlands Län, två Hamrar och fem Härdar för	2,250.	—	—
„ <i>Fredshammars Bruk</i> i Orsa Socken och Kopparbergs Län, en Härd med	450.	—	—
„ <i>Skagersholms Bruk</i> i Finnerödja Socken, Vadsbo Härad och Skaraborgs Län, en Härd med 450 <i>SkK</i> smide, samt 160 <i>SkK</i> fyllnads-smide, allt emot dubbel hammarskatt	610.	—	—
„ <i>Thorskogs Bruk</i> i Westerlanda Socken, Torpe Härad samt Götheborgs och Bohus Län, en Hammare och en Härd med	450.	—	—
„ <i>Helgebodufors Bruk</i> i Eda Socken, Jösse Härad och Wermlands Län, en Hammare och en Härd för 450 <i>SkK</i> smide, samt 150 <i>SkK</i> fyllnads-smide å den derstädes förut varande Härden, alltsammans emot dubbel hammarskatt	600.	—	—
„ <i>Skillingsfors Bruk</i> i Skillingsmarks Socken, Nordmarks Härad och samma Län, en Härd med 450 <i>SkK</i> smide, samt 300 <i>SkK</i> fyllnads-smide, mot hammarskatt	750.	—	—
„ <i>Sälboda Bruk</i> i Gunnarskogs Socken, Jösse Härad och samma Län, en Hammare och en Härd med 450 <i>SkK</i> smide, samt 150 <i>SkK</i> fyllnads-smide, emot dito	600.	—	—
„ <i>Korsså</i> , nytt Verk i Sundborns Socken och Kopparbergs Län, två Hamrar och tre Härdar för	1,350.	—	—
„ <i>Hörneåfors Bruk</i> i Umeå Socken och Westerbottens Län, en Hammare och en Härd för	450.	—	—
„ <i>Skultuna Bruk</i> i Skultuna Socken, Norrbo Härad och Westmanlands Län, en Hammare och två Härdar för	900.	—	—
„ <i>Huddebo Bruk</i> i Svennevads Socken, Skyllersta Härad och Örebro Län, två Hamrar och två Härdar för 900 <i>SkK</i> smide, samt 150 <i>SkK</i> fyllnads-smide, allt emot dubbel hammarskatt	1,050.	—	—
„ <i>Qvarnholmen</i> , eller numera <i>Carlfors Bruk</i> , i Ålhemss Socken, Stranda Härad och Calmare Län, fyllnads-smide emot Recognitions-afgift 36 sk. per <i>SkK</i>	150.	—	—
Transport	22,084.	7.	—

	Transport	Skk	Lk	Σ
Vid <i>Högforss Bruk</i> i Gräsmarks Socken, Fryksdals Härad af Wernmlands Län, tillökning uti förut varande smides- rätt, emot 36 sk. Recognitions-afgift per <i>Skk</i> . . .	22,084.	7.	—	—
„ <i>Degerforss Nedre Bruk</i> i Carlskoga Socken och Örebro Län, fyllnads-smide, äfven emot 36 sk. per <i>Skk</i> . .	300.	—	—	—
„ <i>Järbo Bergsmanshamrar</i> i Ofvansjö Socken och Gefle- borgs Län, smidestillökning emot 32 sk. per <i>Skk</i> . .	193.	6.	13.	—
„ <i>Skärblacka Bruk</i> i Kullersta Socken, Menmings Härad och Östergöthlands Län, fyllnads-smide emot 36 sk. Recognitions-afgift per <i>Skk</i>	423.	—	—	—
„ <i>Thorsby Bruk</i> i Fryksände Socken och Wernmlands Län, två Hamrar och två Härdar för 900 <i>Skk</i> smide, samt 125 <i>Skk</i> fyllnads-smide, det sednare emot 36 sk. Recognitions-afgift per <i>Skk</i>	150.	—	—	—
„ <i>Thorsby Bruk</i> i Fryksände Socken och Wernmlands Län, två Hamrar och två Härdar för 900 <i>Skk</i> smide, samt 125 <i>Skk</i> fyllnads-smide, det sednare emot 36 sk. Recognitions-afgift per <i>Skk</i>	1,025.	—	—	—
„ <i>Färå, Femtå och Likanå</i> tillämnade nya Verk inom Ny och Dahlby Socknar, Öfre Elfdahls Härad och Wernmlands Län, Aderton Hamrar och Aderton Här- dar för	9,000.	—	—	—
„ <i>Likåforss</i> i Dahlby Socken, Öfre Elfdahls Härad och Wernmlands Län, två Hamrar och två Härdar för .	1,000.	—	—	—
„ <i>Skogaholms Bruk</i> i Svennevads Socken, Skyllersta Hä- rad och Örebro Län, en Hammare och en Härd för	500.	—	—	—
„ <i>Kläfreströms Bruk</i> i Nottebäcks Socken, Uppvidinge Härad och Kronobergs Län, smides-tillökning emot dubbel hammarskatt	400.	—	—	—
Summa <i>Skk</i>	35,075.	13.	13.	—

2:o. *Jern-Manufactur-Verk och Gjuterier m. m., dels för vägföring, dels och för husbehofs smide samt redskaps-tillverkning.*

- Vid *Späforss Bruk* i Unnaryds Socken, Mo Härad och Jönköpings Län, en Knipphammare med nödig eldstad, för tillverkning af hvarje-handa manufactur.
- „ *Lesjöforss Bruk* i Räms Capell och Filipstads Bergslag, en Stålugn jemte Knipphammare för stålets uträkning.
- „ *Ryforss Bruk* i Sandhems Socken, Vartofta Härad och Skaraborgs Län, en Plåthammare.

Vid *Skillingsforss Bruk* i Skillingsmarks Socken, Nordmarks Härad och Wernlands Län, en Knipp- och tre Spik-hamrar för två Stockar, till 200 *Sk* Jernförädling.

„ *Häfla Bruk* i Skedvi Socken och Östergöthlands Län, två Spikhamrar.

„ *Malingsbo Bruk* i Söderberkes Socken och Kopparbergs Län, en Knipp- och två Spik-hamrar för en Stock, till jern-manufacturering för eget behof.

„ *Öremo Masugn* i Sandsjö Socken, Konga Härad och Kronobergs Län, en Vattenslägga.

„ *Skogaholms Bruk* i Sveunevads Socken, Skyllersta Härad och Örebro Län, en Vattenslägga.

„ *Ehrendahl* i Frustuna Socken, Daga Härad och Södermanlands Län, en Stjelpugn för tillverkning af hvarjehanda gjutgods.

„ *Jonsereds* hemman i Säfvedals Härad samt Götheborgs och Bohus Län, ett Gjuteri.

A *Läsängs* ägor i Barnarps Socken, Tveta Härad och Jönköpings Län, ett Bok- och Vask-Verk, för stampning och vaskning af Brunsten och Slagg.

„ *Gynås* hemmans ägor i Åsenhöga Socken och Jönköpings Län, en Vatten-slägga jemte Jerltråd-drageri-inrättning.

„ *Ingarps* södra gård i Åsenhöga Socken. Enahanda inrättningar.

„ *Gotharps* Commminister-Boställe i dito Socken, dito dito.

„ *Gynås* skattegårds ägor i dito Socken, dito dito.

„ *Näs* hemmans ägor i dito Socken, dito dito.

„ *Töllstorps* Säteris ägor i Gnosjö Socken af samma Län, dito dito.

„ *Våthults* ägor i Våthults Socken och dito Län, dito dito.

„ *Ulfvetorps* hemman i Öreryds Socken och dito Län, dito dito.

„ *Lilla Hestra* ägor i Hestra Socken och dito Län, en Svanshammare.

„ *Brännhults* ägor i dito Socken, en dito.

„ *Grythytte* ägor i Grythytte Socken och Örebro Län, en Vattenslägga.

3:o *Vitriol- och Rödfärgs-Verk.*

Vid *Lovers Alun-Bruk* i Calmare Län.

„ *Ölands Dito* på Öland.

4:o *Masugn.*

Vid *Korssån* i Sandborns Socken och Stora Kopparbergs Län.

Under år 1837 har det år 1834 utfärdade Privilegium på Vallgårdas Masugns-anläggning uti Unnaryds Socken, Mo Härad och Jönköpings Län, i följd af vederbörande Bruksegares derom gjorda anhållan, upphört att vara gällande, äfvensom en privilegierad Stångjernshärd vid Hvitlanda Bruk i Elfsborgs Län blifvit för framtiden nedlagd; men någon smides-rätt har icke under samma tid genom Resolution försvunnit eller ur Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Räkenskaper utgått.

Sluteligen, och då nu 5 år hafva passerat för hvilka Bergs-Collegium, i enlighet med derom erhållen nådig föreskrift, till Eders Kongl. Maj:t afgifvit mera utförlige underdåniga Berättelser angående förhållandet med Bergshandteringen i alla dess delar, har Collegium ansett det blifva ännu mera upplysande att öfver års-tillverkningarne m. m., efter samma Berättelser, uppställa hosfogade Qvinquennii-Tabell, hvaraf det sålunda skall visa sig i hvad mån handteringen i det hela under sagde tid, omfattande åren 1833—1837, kan anses hafva framskridit eller icke; Och får Collegium detta Sammandrag i underdånighet åberopa.

Bergs-Collegium framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
Tjenare och Undersåter

C. J. af NORDIN.

D. W. TRIBLER.

F. A. BERNDES.

ADOLF HALLGREN.

Stockholm den 15 November 1838.

L. Åkerberg.

STOCKHOLM, 1839.

Tryckt hos P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.

